Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECĂ 43)

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 237.—Anul LIX. Brașov, Sâmbătă 26 Octomvre (7 Noemvre) 1896.

Din causa sfintei sĕrbători diarul nu va apărĕ până Luni séra.

După alegerĭ.

In fine a trecut peste capetele nóstre și potopul alegerilor de deputațĭ dietalĭ.

Multe ispite s'au făcut, marĭ presiunĭ și nenumĕrate atentate s'au îndreptat și cu ocasiunea acestor alegerĭ în contra solidarităţii nóstre naţionale; dér nicĭ baionetele gendarmilor, nicĭ arginţii cumpărătorilor de suflete, nicĭ momelile cu mâncărĭ și beuturĭ ale celor ce vréu nouĕ rĕul n'au putut nicĭ de astă-dată sĕ zădărnicéscă principiul solidarităţii nóstre naţionale.

Fost'au, ce-i drept, și dintre ai noștri mulţĭ slabĭ de ânger, carĭ au cădut jertfă ispitelor. Dér aceștia sunt numai uscăturĭ ale pădurei nóstre românescĭ, care încă e în putere și plină de vieţă. Tóte svonurile rele, ce le lăţiseră despre noi gazetele ungurescĭ, tóte uneltirile ce le urziseră printre noi adversarii solidarităţii nóstre, au fost date de minciună, căcĭ Românii, peste tot dis, au păzit și de astă-dată hotărîrile conferenţelor nóstre naţionale. Câţĭ va lingăi de felul lui Csokán János, Vuja Peter și alţĭ 3—4 lângă ei, carĭ au lăcomit la deputaţiă, nu numĕră nimic. Ei au fost și până acum între mamelucii lui Banffy și mamelucĭ vor rĕmâné; dintre Românii bine simţitorĭ însĕ și cu bun nume între fruntașii noștri nu s'a aflat nicĭ măcar unul, care sĕ fi cutezat a păși pe faţă în contra hotărîrilor conferenţelor nóstre și a solidarităţii naţionale.

Acésta este o isbêndă, pe care ni-o recunosc înși-șĭ adversarii noștri. Foile lor se vĕd silite a constata pe faţă, că Românii în general au respectat pasivitatea.

Acesta este resultatul alegerilor faţă cu noi Românii.

Dér alegerile din acest an au fost de mare învĕţătură și pentru șoviniștii marĭ și micĭ din oposiţia unguréscă, căcĭ i-au făcut cel puţin sĕ-șĭ deschidă ochii și sĕ vadă și ei, ce plătesce constituţionalismul unguresc. In adevĕr, ministrul-președinte Banffy, cu ajutorul banilor, a gendarmilor, a armatei și a slujbașilor sĕi de prin comitate, a făcut adevĕrate minunĭ. Pe toţĭ, câţĭ nu i-a avut la stomac, i-a sdrobit și nimicit, făcênd sĕ fiă aleșĭ pretutindenea aprópe numai ómenĭ de ai lui.

Astfel partida lui Banffy (guvernamentală), care înainte de alegerĭ consta din 216 deputaţĭ, astădĭ constă din 287, va sĕ dică cu 71 de deputaţĭ mai mulţĭ. O majoritate atât de mare n'a avut acéstă partidă, decât o singură dată, pe timpul faimosului ministru-președinte de odinióră Tisza Kalman, al căruia meșteșug de guvernare prin volnicii și violenţă l'a heredit Banffy, discipulul, ce stă sĕ-l întrécă acum.

Dintre celelalte partide ungurescĭ din dietă, numai una este, care a eșit învingĕtóre, anume partida catolicilor, numită „partida poporală", care a câștigat 20 mandate noue. Acésta este pentru ea o învingere cu atât mai mare, fiind-că până acum ea era cea mai urgisită între tóte partidele ungurescĭ și toţĭ de tóte părţile s'au străduit s'o strice și nimicéscă, mai ales pentru-că acéstă partidă este singura, care luptă în contra Jidanilor și care ar dori sĕ schimbe și legile politice-bisericescĭ, aducênd în privinţa acésta érășĭ stările de mai înainte.

Tóte celelalte partide au fost bătute rĕu. Partida lui Ugron, care până acum consta din 47 membri, a rĕmas numai cu 8 deputaţĭ, dér și aceștia fără conducĕtorĭ, căcĭ conducĕtorii partidei: Ugron, Bartha Miklos, Szederkényi și ceilalţĭ au cădut toţĭ la alegerĭ. Banffy șĭ-a rĕsbunat asupra acestora, fiind-că ei îĭ făceau mare oposiţiă mai la tóte ocasiunile, afară dóră de casurile, când se trata de asuprirea popórelor nemaghiare.

Tot cam așa a păţit'o și partida lui Apponyi, așa numită „naţională". Inainte, acéstă partidă avea 57 membri, acum însĕ abia a rĕmas cu vre-o 36. Apponyi cu partida sa făceau mare oposiţiă guvernului în cestiunea cvotei și a pactului cu Austria. De aceea Banffy i-a tocat strașnic și pe ei.

Partida lui Kossuth, fiind-că în cestiunea reformelor politice-bisericescĭ, cum și în multe alte cestiunĭ, a mers și merge mână în mână cu guvernul, a fost mai cruţată de astădată. Ea consta înainte din 51 deputaţĭ, ér adĭ constă din 49. Cu tóte acestea, partida acésta („independentă") încă e în mare perdere. Inainte de-a se fi rupt în douĕ părţĭ (una mergênd cu Ugron, ér alta cu Kossuth) ea consta din 101 membri, pe când adĭ cu ugroniștii cu tot abia mai sunt vre-o 58—60.

Mai erau cei ce stau în afară de partide, aderenţii contelui Szapáry. Aceștia încă au fost sdrobiţĭ aprópe total, rĕmânênd abia vre-o 10 din 41, câţĭ erau mai înainte.

Se 'nţelege, partidele oposiţionale strigă acum ca mușcate de șerpe. Foile lor constată, că nu mai póte fi vorba adĭ de constituţionalism în Ungaria, căcĭ Banffy calcă în picióre tóte drepturile cetăţenilor și face după cum îl taie capul, fără a ţiné sémă de lege, de drept, orĭ de umanitate.

Așa va fi, de sigur. Dér pentru ce nu s'au deșteptat mai curênd domnialor? Pentru ce au dat întotdéuna guvernului îndemn și încuragiare, ca sĕ nu cinstéscă legile și sĕ fiă crud, despot și necruţător orĭ de câte-orĭ era vorba de vre-un drept al naţiunilor nemaghiare?

Étă, acum despotismul și crudimea 'i s'a prefăcut guvernului în natură și se rĕsbună amar și asupra șoviniștilor ungurĭ din oposiţiă.

Declaraţiune-Protest,

în contra oprirei întrunirilor române.

. . . .

Protestăm solemnel în faţa Ţerei și a lumei culte în contra barbarelor încercărĭ de-a ne desfiinţa ca naţionalitate;

. . . .

Protestăm și declarăm că'n mânia tuturor uneltirilor și a temerarelor atentate, ce se sĕvêrșesc de către purtătorii actualei politice de stat ungurescĭ în contra naţionalităţii române, noi membrii ei, alegĕtorĭ și nealegĕtorĭ, suntem firm hotărîţĭ a ne împlini până 'n sfîrșit cu credinţă și fără șovăire sfânta datoriă, ce ne-o impune, ca cetăţenĭ și Românĭ, lupta dréptă pentru esistenţa și egala nóstră îndreptăţire naţională!

Declaraţiunea-Protest publicată în „*Gazeta Transilvaniei*" dela 18 (30) Octomvre a. c. nr. 230 a mai fost subscrisă de următorii:

Din Brașov:

George Stinghe, Christea Frundă, Vasilie N. Ardelean, Petru Spuderca, Nicolae Ștefau, George Orghidan.

Ioan Giuvelca, Dumitru Glajariu, Radu R. Spuderca, Ștefan Furnică, Nicolae Bărbieriu, Silvestru Pascovici, Dumitru D. Pop.

George Creţu proprietar, Nicole S. Lupan, Nicolae Loga, George Stroe, George Spătariu, George Jian.

George Onea, Dumitru Samoilă, George Rucăreanu, Andrei Chivărar, Ioan Mocrin, Ion Ţiţeiu, Dumitru Ţiţeiu.

Neculae Feraru, Avram Ţiţeiu, Gheorghe Aldea, Drăghici Bucur, Neculae Balasiu, Ioan Aldea.

Constantin Chivarar proprietar, Ioan Lupu proprietar, Dumitru Popa propr., Ioan Micu propr., George Draghici propr. Ioan Cătană.

N. Florea, Dumitru Zamfir jun., Nicolae Ardelean, Dumitru Ogea, Neculae N. Thiu.

George Urzică măcelar, Nicolae Lungu, Irodion Stinghe, Ristea Tabără, Ioan Stroe, Domnișor Vasilie, Dumitru Manu, Constantin Pittiș.

Din Săcele:

Ioan Jalea și G. Albuleţiu.

Din Tohanul-vechiu:

Nicolae Popu, Spiridon Têrnovan și Iosif Popu.

Din Bran:

George Enescu, Ioan Enescu, George I. Zichil, Vlad Ienescu, Ion Arișianu.

(Va urma.)

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Marea mórtă.

Intre obiectele curióse și vestite pe faţa pământului este și marea mórtă, séu lacul de asfalt din Palestina. Elenii și Romanii vorbéu cu un fel de spaimă de acéstă mare, care omóră pe toţĭ câţĭ se apropiă de dênsa. Arabii au un proverb care dice: cine iubesce vieţa sa, sĕ fiă departe de marea mórtă!

Dér istoriografii israeliţĭ, mai cu sémă vestitul istoric și general israelitean anume Iosephus Flavius, dice despre acéstă mare: nu numai că nicĭ un pește nu póte sĕ trăiască într'ênsa, dér nicĭ o pasere nu sbóră în aer pe suprafaţa sa; că un om póte sĕ se plimbe cu piciórele pe acéstă mare și sĕ nu cadă jos, dér péste puţin timp este în pericol de mórte, din causa aerului stricat ce domnesce acolo.

Dér pentru noi, acéstă mare are un interes deosebit, când ne aducem aminte de vestirea Bibliei unde dice, că s'a întêmplat acolo cu mii de anĭ înainte, o mare catastrofă fisică, care a dărîmat orașele Sodoma, Gomora și încă alte trei orașe, îngropând pe toţĭ locuitorii sub ruinele lor, și pe urmă s'a format acolo o mare (marea mórtă) în locul uscatului de mai înainte.

Așa-dér marea mórtă este un argument pentru istoria sacră. Dintr'aceste împrejurărĭ, marea mórtă este un obiect de curiositate la toţĭ ómenii de sciinţe, călĕtorĭ în Orient; însĕ greutatea și pericolul, cu care e combinată o călĕtoriă către acest loc sĕlbatic și retras de tóte locuinţele umane, au făcut că, puţinĭ călĕtorĭ au cutezat sĕ visiteze marea mórtă.

Un călĕtor, care a visitat acéstă mare, 'nainte cu câţĭ-va anĭ, este academicul Saulci. In opul sĕu (Voyage autour dela mer morte), descrie tóte greutăţile și pericolele ce au întimpinat în acéstă călĕtoriă. Dér notiţele cele mai esacte despre acest subiect interesant, le cetim într'un raport al d-lui Boussingault către academia din Francia. Étă că copiăm aicĭ punctele cele mai interesante din acest raport.

Marea mórtă, dice d-l Boussingault, are numirea acésta din causă că apa ei este atât de sărată, încât peștii nu pot sĕ trăiască într'ênsa, dér se numesce și Lacul asfaltic, fiind-că din timp în timp, se găsesce pe suprafaţa sa mulţime de bucăţĭ de asfalt, (un fel de smólă séu de păcură, solidă și tare ca pétra). Posiţiunea sa arată o circonferinţă fórte remarcabilă, adecă se află într'o vale atât de adâncă încât nivelul mărei mórte este cu 400 metrii mai jos decât nivelul mărei Mediterane și al Oceanului. Cu drept cuvênt dice Humboldt: aicĭ avem un fenomen cu totul estra-ordinar, adecă: că un loc așa de întins (30 mile lungime, 6 lăţime) și numai 60 mile geografice depărtat de mare, sĕ fiă aprópe cu 1000 de picióre mai jos de nivelul mărei! Rîul Iordan se varsă în acéstă mare.

In cursul acestui secol, mai mulţĭ călĕtorĭ au visitat marea mórtă, unii au și făcut cercetărĭ acolo, de sondagiu (spre a mĕsura adâncimea ei) s. e. Irlandezul Cottigan, în anul 1835 întrând prin Iordan în acéstă mare, într'o luntre, unde a rĕmas cincĭ dile spre a face felurimĭ de sondagiurĭ, a fost atacat acolo de o bólă mortală și îndată după ce s'a întors din acéstă călĕtoriă la Ierusalim, a și murit.

In anul 1837 au încercat d-nii Moor și Beec a face din nou cercetărĭ într'o luntre pe marea mórtă; dér și aceștia au fost prinșĭ de o ostenélă și de o patimă așa de grea, încât au fost siliţĭ a părăsi acéstă lucrare. In anul 1847, s'a făcut o nouă încercare pentru studiul mărei mórte, dér și acéstă încercare s'a terminat cu mórtea acelui care a întreprins'o, adecă, a locotenentului Molyneux, oficer din marina fran-

Alegerĭ dietale în Austria. Alaltăerĭ s'au început în Austria de jos alegerile pentru dieta provincială. Aleşĭ au fost în total 7 liberalĭ, 18 creştinĭ-socialĭ, 4 germanĭ-naţionalĭ şi *42 anti-liberalĭ*, aşia că aceştia deja posed majoritatea din cele 78 voturĭ ale dietei provinciale. *Partidul liberal*, cum se vede, a suferit un *desastru complet*. In cercurile electorale din Viena au fost aleşĭ în cea mai mare parte candidaţii creştinĭ-socialĭ, între carĭ *Lueger*, *Strohbach* şi *Lichtenstein*. Dintre cele 21 cercurĭ din Viena antisemiţii au învins până acum în 13, ér peste tot antiliberalii în 17 cercurĭ. Este remarcabil, că a cădut la alegerĭ chiar şi guvernorul provinciei Austria de jos. Alegerile decurg în liniştea cea mai mare, si atât poliţia cât şi miliţia stă departe.

Alegere de preşedinte în Statele unite nordamericane. Alaltăerĭ s'a făcut în New-York alegerea de preşedinte al Statelor unite din America de Nord. Ales a fost *Mac-Kinley*, guvernorul provinciei Ohio, cu 244 voturĭ. Astfel s'a finit lupta înverşunată dintre Mac-Kinley şi contracandidatul *Bryan*, un advocat tiner din Illinois, luptă ca şi care se dice, că Americanii n'au mai vădut dela liberarea sclavilor încóce. Şi acum se va începe o altă luptă. Statele europene privesc cu nelinişte la acésta schimbare în republica nordamericană, deórece Mac-Kinley deja la 1890 a dovedit prin aşa numitul „bil" (lege) al sĕu, propus în camera statelor unite, că nu prea nutresce simţeminte prietinescĭ pentru Europa, şi este aprópe sigur, că îndată ce el va ocupa scaunul presidenţial în locul lui *Cleveland*, se va şi decreta *lupta economică contra Europei.*

Un strigăt desperat.

Gabriel *Ugron*, leul oposiţional, care singeră şi urlă de mânia în urma desastrului ce i-l'a pregătit Banffy, făcênd ca sĕ nu fiă nicăirĭ ales ca deputat, a sosit alaltăerĭ în Szentes, pentru a sprijini pe partisanul sĕu Francisc *Sima*, ca sĕ fiă ales deputat. Cu acésta ocasiune Ugron ţinù o vorbire dintre cele mai fulminante şi mai vehemente, din care estragem următórele:

Nu voesce sĕ priméscă mandatul, pe care în numele locuitorilor din Szentes îl îmbiă Sima, deóre-ce el nu vrea sĕ lipséscă parlamentul de un luptător aşa de puternic ca Sima, şi deóre-ce *nu e meseria lui a ajunge la mandat ieftin făr' de-a lupta.*

Astădĭ se vĕd în modul cel mai josnic în Ungaria rangurĭ, nobilime şi drepturĭ. Poporul este cumpĕrat, aşa că îşi pierde consciinţa şi onórea. Banffy a făcut pe banĭ austriacĭ şi pentru interese austriace, bordel din palatul de ministru-preşedinte. A esarendat acum Austriacilor parlamentul ungar pe timp de 5 anĭ, parlamentul, din care lipsesc bărbaţii cei mai de valóre. Pe cei 279 deputaţĭ guvernamentalĭ Banffy îi duce, ca vânătorul pe cânii sĕi, gata sĕ-i slobódă asupra naţiunei.

Partidul dela putere a folosit mĕsurile cele mai volnice şi sume enorme contra partidei-Ugron, care singură a făcut adevĕrată oposiţiă.

Voi vesti dintr'un colţ al ţĕrei până în celalalt procederea guvernului, căcĭ séu că ne facem toţĭ robĭ şi purtăm jugul austriac, séu trebue sĕ păşim pe terenul revoluţiei.

Politica guvernului e miserabilă şi imorală şi voesce sĕ împingă naţiunea la revoluţiă.

Până când guvernul luptă contra nóstră pe faţă pe mórte şi viéţă, până atuncĭ Kossuth ne atacă dela spate. Am luptat luptă desperată, căcĭ de un picior ne-au apucat Kossuthiştii, ér de celalalt, partidul poporal. Este decĭ mirare, că am cădut?

Nu peste mult timp ne vom aduna partisanii, vom convoca pe corifeii partidei la Budapesta, şi apoi *vom cutriera întrégă ţéra, atrăgênd atenţiunea asupra pericolului.*

O şedinţă festivă a „Victoriei".

Arad, 4 Nov. 1896.

Domnule Redactor!

La 1 Nov. a. c. s'au împliniŭ 9 anĭ de când s'a înfiinţat şi şi-a început activitatea valorosul institut de credit şi economii „Victoria" din Arad.

La acéstă epocă depunerile spre fructificare la acest institut, s'au urcat la însemnata cifră de peste un milion florinĭ.

Acest resultat este cea mai frumósă dovadă despre încrederea generală, de care se bucură „Victoria" şi tot-odată despre hărnicia şi vitalitatea poporului nostru, care pe lângă tóte fatalităţile timpului face progrese însemnate pe tóte terenele.

Din acest incident îmbucurător la 31 Octomvre direcţiunea institutului „Victoria" a ţinut o şedinţă festivă, la care au asistat: presidentul, comitetul de supraveghiere, consiliul de censorĭ, fiscul şi funcţionarii institutului.

Acéstă şedinţă a format un adevĕrat moment de solemnitate, de însufleţire şi bucurie pentru progresele institutului, mai ales luând în socotinţă diversele greutăţĭ, cu carĭ s'au luptat şi din care „Victoria" a eşit învingĕtóre.

Tot cu acésta ocasiune, după cetirea raportului primit cu viuă însufleţire, pentru eternisarea acestui moment frumos din viéţa institutului şi drept mulţămită luĭ Dumnedeu pentru acest spor, direcţiunea a votat un ajutor de **fl. 500**, din venitele anului curent pentru **studenţiĭ săracĭ**, şi în fine a hotărît sĕ întemeieze *un fond propriu de binefacere şi cultural*, spre care scop va pregăti şi presenta la viitórea adunare generală un anumit proiect.

După terminarea şedinţei festive toţĭ cei presenţĭ s'au întrunit la o cină comună familiară, unde a domnit o însufleţire generală şi veseliă adevĕrată românéscă.

Sunt vesel, când vĕ pot raporta asemenea scire de bucurie şi mândrie naţională, şi închei cu dorinţa: sĕ ne ajute şi dee Dumnezeu la toţĭ mai multe dile de asemenea veselii şi succese de progres naţional.

Un acţionar.

Vorbirea panegerică

ţinută în 1 Novembre 1896, la mormêntul lui **Emanoil Gozsdu** *în Budapesta, de* **N. Mănoiu.**

Domnilor şi Fraţilor! Indreptând privirea spre acest monument, ce falnic sĕ ridică în faţa nóstră, vĕd scrise cuvintele marelui poet latin Horatiu: *„Monumentum sibi erexit aere perenius".* — Tot pe acéstă piétră vĕd şi numele marelui Mecenate român *Emanoil Gozsdu.*

Monumentul acesta însĕ nu este etern, pentru-că dintele timpului îl va róde şi cu vreme îl va face sĕ dispară. Nu va peri însĕ, fraţilor, nu va peri nicĭ-odată numele şi fapta nobilă a bărbatului, care ne-a făcut pe noi, tinerimea universitară română şi pe cetăţenii românĭ din capitala Ungariei sĕ ne adunam în număr aşa de mare în jurul sĕu.

Fapta acestui mare Român este eternisată, numele sĕu este scris cu litere de aur în istoria bisericei ortodoxe şi în analele naţiunei române.

Vedeţĭ aicĭ în acest loc de peregrinagiu, în câte-va óre câtă lume s'a adunat, ca sĕ depună tributul lor de recunoscinţă, ca sĕ cânte faptele eroice la mormêntul bărbaţilor marĭ ai naţiunei maghiare.

Apoi noi *Românii* sĕ ne lăsăm mai pe jos? Nu. Noi încă avem ast-fel de bărbaţĭ, carĭ şi-au iubit biserica şi naţiunea, jertfindu-se ei. Intre aceştia cu mângâere creştinéscă şi cu mândriă amintesc pe bunul părinte al naţiunei române, pe *Emanoil Gozsdu.*

Fraţilor! *Emanoil Gozsdu* nu mai este între cei vii, căcĭ osămintele sale, resturile sale pămêntescĭ, zac depuse spre odihna eternă, sub acéstă piétră, în sinul pămêntului rece. — Cu tóte acestea însĕ nu credem, că fericitul Gozsdu este mort. Nu, pentru că el trăesce.

Fapta sa nobilă, prinosul sĕu bine primit, ce l'a depus pe altarul bisericei şi naţiunei sale, i-a eternisat nemurirea.

Nu cred, că va fi Român, care sĕ nu cunóscă faptele lui Gozsdu; nu cred, că va fi biserică ortodoxă şi casă românéscă, în care sĕ un rĕsune numele acestui bărbat.

Pe lângă tóte acestea nu aflu de prisos a aminti ceva din viéţa marelui binefăcĕtor.

Emanoil Gozsdu s'a născut în Oradea mare, în 9 Februarie 1802, din părinţĭ Macedo-Românĭ, ca şi apostolul *Andreiu Şaguna*; aicĭ a urmat şi terminat studiile gimnasiale şi facultatea iuridică. După obţinerea diplomei de advocat s'a stabilit în Budapesta, unde şi-a deschis cancelărie advocaţială.

In a. 1861 a fost numit de comite suprem al Caraşului; a fost deputat dietal, membru al casei magnaţilor, ér în a. 1869 fù numit jude la curtea judiciară supremă a Ungariei.

Pentru meritele sale câştigate prin serviciile publice, a fost decorat în a. 1867 cu ordul Leopoldin clasa III-a. După o luptă a vieţei de 68 anĭ, după ce dênsul a servit cu tótă conscienţiositatea patriei, bisericei şi naţiunei sale, obosit de povara anilor, în diua de 22 Ianuarie 1870 şi-a dat nobilul suflet în mânile Creatorului.

Nu aflu necesar a caracterisa mai de aprópe viéţa acestui bărbat, fiind-că acésta ni-o arată şi o istorisesce înse-şĭ faptele sale nobile.

Emanoil Gozsdu a fost acela, care şi-a iubit atât de mult neamul sĕu românesc. Iubindu-şĭ biserica şi naţiunea, tótă averea sa, câştigată cu multă ostenélă, a testat'o bisericei ortodoxe şi naţiunei sale române, prin disposiţiunea sa testamentară din 4 Novembre 1869, sub numirea *„Fundaţiunea Gozsdu"*.

Ĕtă decĭ, la ce sĕ referă cuvintele poetului! Institutiunea acésta este monumentul etern, ce şi-l'a edificat însu-şĭ Emanoil Gozsdu.

Ni-a lăsat acéstă comóră preţiósă, din care s'au nutrit, trăesc şi sĕ vor mângâia încă sute şi mii de fii adevĕraţĭ şi demnĭ ai bisericei şi naţiunei române.

El a fost acela, care pĕtruns de simţul de caritate, a cunoscut lipsa nóstră, a fost convins, că numai *prin credinţă şi putere morală, prin sciinţă şi desvoltare culturală, ne putem asigura esistenţa, ne putem ridica la nivelul cultural, ce este scris Românului sĕ ajungă în Europa cultă.*

Nimenĭ, fraţilor, séu prea puţinĭ cunosceau pe Gozsdu de Român, şi pe când credea a fi cel mai mare oportunist, atuncĭ era cel mai înfocat apĕrător al neamului sĕu; pe când 'i se făceau cele mai marĭ demonstraţiunĭ din partea neamului sĕu, atuncĭ se întăria mai tare în credinţă şi iubire faţă de biserica şi naţiunea sa. El nicĭ atuncĭ nu s'a depărtat de biserică şi naţiunea sa, când se credea, că deja s'a înstrăinat cu totul de noi şi nu mai caută spre neamul sĕu.

Décă el nu şi-a manifestat simţemintele sale naţionale în publicitate, décă el s'a arĕtat la diferite ocasiunĭ cu mult mai retras, de cum am pretins noi, acésta a făcut'o numai pentru ca cu mai mare resultat sĕ pótă lucra şi ajuta mai mult naţiunei sale.

Era însĕ liniştit şi împăcat cu jude-

---

după ce a rĕmas câte-va dile în luntre p'acéstă mare.

O espediţiune navală, compusă de locotenentul Lynx şi de 20 de matrozĭ din marina Statelor Unite din America, a fost mai fericită; căcĭ ea a plutit mult timp pe marea mórtă, a făcut acolo felurimĭ de sondagiurĭ şi alte observaţiunĭ fisice şi geometrice, şi cu tóte acestea nimenĭ dintr'ênşii n'au murit.

Ĕtă că espunem aicĭ nisce observaţiunĭ fórte interesante, luate din notiţele numitului oficer american.

In 18 Aprilie 1847 a intrat acéstă espediţiune navală prin gura Iordanului în marea mórtă, în două luntri de fer. Marea acésta era atuncĭ aşa de întărîtată, încât arunca valurile peste matrodĭ şi aceste valurĭ erau atât de sărate şi de tarĭ încât ardea buzele şi ochii marinarilor. Dér pe când acest uragan se urma, pe suprafaţa mărei dimprejurul acestui cazan sărat şi întărît nu era mai puţin amenințător; căcĭ marea mórtă e înconjurată de munţĭ negrii şi goi, fără vre-o urmă de vegetaţiune şi depe cóstele lor curg rîurĭ cu ape stricate, avênd un miros de puciósă fórte nesuferită.

După câte-va óre, dice Lynx, marea s'a liniştit, şi atuncĭ ne-am putut încredinţa, că Arabii au dreptate când dic: când marea mórtă e în linişte, se înfăţişază ca plumbul topit. La 20 Aprilie diminéţa aerul avea o temperatură de 27⁰ centigrade. Suprafaţa mărei era netedă şi lucitóre ca o oglindă. La 10 óre înainte de amiadĭ termometrul arăta în umbră gradul 31⁰ cent.; séra între óra 8—9, când s'a întunecat, marea era acoperită cu o lumină mare, spuma valurilor lucea şi făcea ca ţĕrmurile, stâncile negre şi grămedile de lemne putrede ce erau pe dênsele erau învĕlite într'o lumină fantastică şi îngroditóre.

Dér în timpul nopţii s'a rĕspândit un miros fórte tare de puciósă, şi fiind-că apa mărei în sine n'are miros de puciósă, de aceea dice locotenentul Lynx, acest miros trebue sĕ provie din bălţĭ şi din isvórele cu apă de puciósă, care înconjóră acéstă mare. Acest miros a fost simţibil tótă diua dela 24 Aprilie. Temperatura aerului se suia atuncĭ la 33⁰ cent.; fiă-care din noi, continuă oficerul, se lupta cu o simţire de ostenélă şi slăbiciune fórte mare. La 26 Aprilie la 4 óre de diminéţă, termometrul arăta 30⁰. In minutul acesta ne-am aflat lângă muntele Usdom împrejurul căruia tótă ţéra era devastată şi deşartă. Pe o parte a mărei se vedea iar o câmpiă acoperită de cătăţimĭ imense de sare, pe partea cealaltă erau stâncile neproductive de Moab; în partea sudică se vedea iar câmpia de sare, vestită pentru bătăliile sângerióse, ce au avut acolo Israilitenii cu Moabitenii. Dér către nord, unde marea era învĕlită într'un nor roşu, se vedea ruinele Sodomei şi Gomorei.

Lumina sórelui era atât de mare încât producea durere de ochĭ, şi omul se simţea resuflând greu, ca şi când se afla într'un cuptor. Nicĭ o pasĕre nu se vedea sburând în aer, nicĭ un peşte nu s'a putut descoperi în acest abis sărat, pe care plutea acum amêndouĕ luntrile nóstre, pe acéstă mare ciudată, care nu rabdă în sînul sĕu nicĭ o fiinţă vie.

Dér în minutul acesta, marinarii au vĕdut în direcţiunea ruinelor Sodomei şi Gomorei, ca o colónă de sare, şi ne-a adus aminte de ceea ce dicea istoricul Iosif, adecă, că lângă marea mórtă se vede şi acum o colónă de sare, despre care tradiţiunea dice, că provine din corpul soţiei lui Lot, care neascultând ordinul îngerului de a nu se uita îndĕrĕt, îndată cum s'a uitat s'a schimbat într'o colónă de sare. Insĕ voiagiorul D. Saulci observă că, fără multe căutărĭ, găsesce cine-va la ţĕrmurile mărei mórte nu o colónă, ci până la 200 colóne séu cilindrii de sare stând ridicaţĭ în sus pe câmp, dintre carĭ nu putem sci sigur, care este rĕmas drept suvenir dela femeia lui Lot, nepotul patriarhului Avraam.

Intre óra 3 şi 4 după amédĭ,

cata conscienței .sale, pentru că scia ce face. Ținuta și politica sa nu era politică de di, la care svêntă astădi mulțĭ nechiămațĭ Românĭ-Neromânĭ, ipocrițĭ, vênătorĭ de titule și de embleme, ce nu li-se cuvine și nu le merită.

Simțemintele sale n'au fost învăluite înlăuntru, cuvintele sale n'au frase bombastice și planurĭ neisprăvite, după cum pe mulțĭ, cu durere, 'i cunóscem tocmai astădĭ. Simțemintele sale au fost ascunse în inima sa nobilă, iubirea a nutrit'o în secret și sciind, ce ne lipsesce, ne-a îndestrat cu aceea, la ce nu ne puteam aștepta.

Ceea ce ne-a lăsat, ne-a dat din firmă convingere, din voe liberă și nu pentru fala lumei; din simțul de iubire adevĕrată pentru biserică și națiunea sa.

Din *fundațiunea lui Gozsdu*, ce astădĭ se urcă *la doue milióne florinĭ*, și-au asigurat viitorul și esistența sute de tinerĭ românĭ, carĭ îi vedem aplicațĭ pe tóte carierele. Cea mai mare parte, ca juriștĭ și bărbațĭ politicĭ, apĕrând naintea forurilor judiciare principiile de drept, egalitate și echitate; apĕrând cu abnegațiune interesele bisericei și națiunei române; pe unii îi vedem ca medicĭ, alergând fără preget la paturile bolnavilor alinându-le durerile; pe alții îi vedem pe catedră ca profesorĭ propagând cu multă sîrguință *morala și cultura*, rĕspândind radele de lumină, învĕțând tinerimea cum sĕ-șĭ respecteze și păstreze limba și caracterul firm românesc, ca demnĭ următorĭ ai strămoșului Traian.

Gozsdu ne spune și ne îndémnă ca nicĭ sub cele mai vitrege împrejurărĭ sĕ nu ne lăpădăm credința și caracterul românesc, ci din contră în bărbăția și mândria sĕ luptăm, cu armele credinței, sciinței și culturei, pentru asigurarea esistenței și înflorirea națiunei române, impunênd ast-fel popórelor europene.

Din faptele lui Gozsdu putem lua esemplu, fraților! *ca tot-deuna sĕ fim energicĭ și cu stăruință, sĕ luptăm pentru apĕrarea drepturilor nóstre odată câștigate și avute.*

Gozsdu ne spune, *ca sĕ fim resolutĭ și statornicĭ*, și sĕ nu ne clătinăm ca frunda după vênt, sĕ nu ne întórcem mantaua după vreme, pentru că așa nicĭ când nu vom fi în stare a isbuti în realisarea intereselor nóstre, ca creștini și bărbațĭ ai națiunei române, atât de mult cercată și persecutată prin uneltirile viclene ale vrăjmașilor.

Etă decĭ, Domnilor și fraților colegĭ, motivele, ce ne-au îndemnat pe noi a peregrina astădĭ la acest mormênt sfânt, ca pĕtrunșĭ de faptele nobile, ale fericitului Gozsdu, sĕ depunem și noi în schimb și semn de recunoscință acéstă *cunună*, ca un tribut de pietate și venerațiune părintelui nostru binefăcĕtor.

Ér *Tu* suflet nobil și fericit al lui *Emanoil Gozsdu*, care ți-ai eternisat memoria în cer și pe pămênt, primesce modestul nostru tribut, primesce solemna promisiune, că în tot-déuna, din neam în neam, vom păstra în onóre și cu demnitate numele Tĕu, fiind memoria Ta în vecĭ binecuvêntată.

SCIRILE DILEI.

— 25 Octomvre.

Italienii despre noi. „Timpul" află, că unul din deputații italienĭ, carĭ au visitat sĕptămânile trecute România, va scrie un memoriu asupra stărei Românilor din Ungaria.

—o—

Banii cei vechĭ. Atragem luarea aminte a publicului român asupra împrejurărei, că banii cei vechĭ *de câte 10 cr.* (băncuțele séu pițulele) mai umblă *numai până la 31 Decemvre st. n. a acestui an.* Până la acéstă di ei pot și *trebue* sĕ fiă primițĭ orĭ unde în comerciul privat. Dela 31 Decemvre încolo și până la sfîrșitul anului viitor 1897 vor mai puté fi schimbațĭ numai la oficiile de dare, ér după aceea piesele de câte 10 cr. vor mai puté fi schimbate până la finea anului 1898 numai la cassele de schimb din Sibiiu, Clușiu, Timișóra, Dobrițin etc. — Banii de hârtiă *de câte 1 fl.* nu mai pot fi schimbațĭ numai la cassele de schimb amintite și la monetăria centrală de stat, dér și aci numai până la finea anului viitor 1897.

—o—

Promoțiune. Mâne, în 7 c., va fi promovat în sala senatului universitar din Clușiu d-l *August Draghicĭ* la gradul de doctor în medicină. Sincere felicitărĭ!

—o—

Un premiu regal. In viitórea sesiune a Academiei Române se va anunța un premiŭ de 10,000 lei oferit de Regele Carol pentru cea mai bună lucrare asupra istoricului rĕsboiului ruso-româno-turc din 1877—78.

—o—

Cununiă. D-l Nicolae Zavicĭ și d-na Maria Coliban, din Brașov, se vor cununa Duminecă în 27 Octomvre v. în biserica Sf. Treimĭ de pe Tocile. Sĕ fiă în cés cu noroc.

—o—

Un episcop nenorocit. Episcopul protestant Dr. Wyne din Killaloe (Irlanda) a fost aflat Marța trecută mort în depărtare de câțĭ va pașĭ dela locuința sa. Nenorocitul episcop voia sĕ alerge la un medic ca sĕ'l chieme la soția sa bolnavă; pe drum însĕ cădu de-odată mort la pămênt, și scurt dup'aceea murì și soția sa.

—o—

Societatea filarmonică din loc va ținé probă în localitatea societății (strada sub Bucium) Lunĭ în 9 c. séra la 8 óre.

—o—

D-l profesor Dr. Elefterescu, valorosul nostru colaborator higienic din Bucurescĭ, ne rógă a aduce la cunoscința numĕroșilor d-sale amicĭ și cunoscuțĭ, cu carĭ stă în corespondență, că cu diua de 26 Octomvre v. (Sf. Dumitru) îșĭ va strămuta locuința (din Strada Popa Tatu nr. 103, unde a stat până acum) în *Fundătura Berzei nr. 30*, tot la Bucurescĭ.

—o—

Târgurĭ în Șinca vechiă. Ni-se scrie: Cu concesiunea ministrului unguresc de comerciu, s'au deschis și în frumósa nóstră comună românéscă de graniță *Șinca vechiă* douĕ têrgurĭ anuale: unul la 29—30 Aprilie, ér altul în 24—25 Octomvre. Têrgul din Octomvre s'a și ținut anul acesta pentru întâia-óră, fiind fórte bine arangiat. Pentru ținerea têrgului este destinat un loc în mijlocul comunei, care e fórte spațios și servesce ca piéță, întrecênd în privința mărimei nu numai piețele unor sate, ci chiar și ale multor orașe. Venise multă lume la têrg, parte mare chiar și numai din curiositate, ca sĕ vadă têrgul, mai ales că era și di de sĕrbătóre de-ale nóstre. D-nii arangiatorĭ ai târgului cu un zel vrednic de tótă lauda s'au silit sĕ mulțăméscă pe toțĭ, mai ales însĕ pe industriașĭ, carĭ îșĭ făcuseră cheltuelĭ cu mergerea lor la têrg. Dér nu li-a părut rĕu, căcĭ têrgul a fost bun și toțĭ s'au întors mulțămițĭ. Décă lucrurile vor merge tot așa, têrgurile din Șinca vechiă se vor numĕra între cele mai bune. — *Un têrgoveț.*

—o—

Teatru german. Sâmbătă în 7 Noemvre st. n. se va representa în beneficiul agreatei cântărețe Toni Eibenschutz, încântătórea operă comică a lui Suppé „Die schöne Galathea" (frumósa Galathea) și melodiósa operetă „Des Löwen Ewachen" de Ioh. Brandes. In aceste piese va debuta și subreta, ce place așa de mult publicului, d-șóra Iosefina Makesch.

—o—

Producțiune și petrecere în Brad se va da Joi, în 7 (19) Noemvre c. în hotelul „Hungaria". Venitul e destinat, o parte pe séma bisericii greco-orientale, altă parte pentru fondul de conviet la gimn. român din Brad. Inceputul precis la $7\frac{1}{2}$ óre séra. Prețurile: Locul I: 80 cr.; Locul II: 60 cr.; Loc de stat: 40 cr.; studențĭ și copii 20 cr. După representațiune va urma petrecere cu joc. Programa: „Sgârcitul risipitor", drama în 4 acte de *V. Alexandri.* Persónele vor fi representate prin d-nii: Dr. Ioan Radu, Dr. Pavel Oprișa, Petru Cioran, Lazar Lazar, Ioan Birna, George Jula, Nic. Pĕcurar; d-șóra Letiția Rimbaș, d-șóra Zoe Rimbaș, d-l Alecs. Florea, d-na Eugenia Oprișa, d-nii: Andron Bogdan, Alecs. Draia, Ioan Șipoș.

—o—

Contra tusei, răgușelei, flegmei subscrisul recomandă ca medicament cu cel mai bun efect bombónele de **voronică** ale lui Réthy, carĭ vindecă iute sus numitele bóle. Prețul unei cutii 30 cr.; 5 cutii 1 fl. 50 cr. Trimite franco: *Réthy Béla* farmacist in Bekes-Ciaba.

—o—

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „*A. Mureșianu*" din Brașov, a eșit de sub tipar și se va espeda la începutul sĕptĕmânei acesteia tuturor celor ce au trimis înainte prețul lui. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind și mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieței și lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și îmulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Dumineca. Pentru a economisi din spațiu, mĕsurile dĕ lungime și greutate, competințele de timbre și tacse, taxele pentru postă și telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisorĭ și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele mai nouĕ ordinațiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate și corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, și apoi vine parte literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuțĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor și fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotațiunea în economia comassată, Lucrarea pămêntului, Tovrĕășiile economice, Intrebuințarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênță, Legumile bostănóse, Culesul și pĕstratul pómelor și altele. La urmă vin felurite povețe, glume etc. cum și o mulțime de anunțurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureșianu" în Brașov și costă și de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

Alegerea dela Năsĕud.

Din Valea Someșului-mare, Noem. 1896.

(Alegerea de deputat — Presentarea nemeșilor nimigenĭ — „Ijen Csokán Iános!" — Presentarea „grănițerilor" — Banchetul etc.).

In 2 Noemvre n. c. s'a ținut în vestitul Năsĕud alegerea de deputat dietal. Inainte de acésta cu câte-va sĕptĕmânĭ s'a scris prin foile jidano-maghiare, că pentru cercul Năsĕudului ar voi sĕ pășéscă ca „candidat al Românilor" părintele Domide din Rodna-veche. Alții au rĕspândit scirea despre un jidan din Clușiu, cu numele Horovitz. Amploiații cu tótă ciata lor slugarnică, precum și Jidanii erau deja angajațĭ pentru candidatul guvernului în persóna lui Ión Ciocan, director gimnasial în Năsĕud și credincios servitor al ministrului

---

căldura s'a făcut așa de tare, încât termometrul arăta în umbră 39^0. Vêslașii noștri erau obosițĭ, am debarcat la partea sudică, la locul cel mai trist, care am vĕdut în lume. Nasturii (bumbii) dela hainele nóstre erau ferbințĭ, par'că-i pusese cine-va în foc. Acéstă căldură a crescut până la óra 5, atuncĭ termometrul a arĕtat 41^0. Dér căldura cea mai mare, care am vĕdut acolo, era la 8 Maiu, căcĭ atuncĭ termometrul arăta 43^0. Noi ne obicĭnuisem atuncĭ cu căldurĭ marĭ, de aceea la 27 Aprilie diminéța, fiind o temperatură de 28^0, ómenii noștri se văetau de frig.

La 28 Aprilie cătră séră am constatat un fenomen curios, adecă; am aruncat un cal în mare și am vĕdut, că calul stĕ drept, nicĭ nu se înécă, nicĭ nu e aruncat afară. Dér afară de asta, un om, care s'a aruncat de sine în apă, a rĕmas și el până la piept în apă, și apa l'a ținut drept în sus, fără ca el sĕ facă vre-o mișcare cu tóte acestea marea era în acel loc de o adâncime de 194 ațe (câte 6 stânjenĭ ața). Prin aceste esperimente ne-am încredințat că, naturaliștii anticĭ aveau dreptate când diceau: că în marea mórtă nimenĭ nu póte sĕ se înece.

Acéstă espedițiune deși n'a perdut nicĭ un om în periculósa ei călĕtoriă pe marea mórtă și ómenii s'au întors sĕnătoșĭ la Beirut, însĕ când au ajuns acolo, locotenentul Deale, tot a fost jertfa acestei întreprinderĭ temerare; el purta în sine sĕmênța unei patimĭ mortale, care a luat'o la marea mórtă și îndată când a ajuns la Beirut, a și murit.

Ape mărei mórte a fost analisată de către unii chimiștĭ celebrii, care au găsit într'ênsa nu numai sare de mare, dér și alte sărurĭ minerale peste mĕsură, ba și argint (clorură d'argint) și brom în cătimĭ marĭ. Printr'aceste ne putem esplica cele ce spune Pliniu când dice: că cei avuțĭ în Roma îșĭ aduceau apă din marea mórtă, ca sĕ se scalde într'ênsa, ca într'o apă binefăcĕtóre de multe patimĭ; căcĭ, se vede că bromul ce e cuprins în acéstă apă, care este un leac fórte puternic, a produs aceste efecte.

Etă ce face admirabilul curagiu sciințific, care inspiră voiajorii de acum de dorința ferbinte la descoperirĭ nouĕ fără sĕ se témă de vre-un pericol. Etă, dic, că acésta a făcut ca sĕ ridice vălul misterios, care acoperea de mii de anĭ istoria mărei mórte, a acelui loc respingĕtor și mortal într'un colț al Palestinei, unde sunt ruinele orașelor cufundate de patrudecĭ de secolĭ, unde e mormêntul unei lume antice, un mormênt estraordinar, produs printr'o catastrofă asemenea estra-ordinară, a cărei memoriă a conservat'o Biblia, acest op cel mai antic și cel mai venerat, la națiunile civilisate.

(„Amicul Tinerimei").

Germanii despre portul dela Constanța.

Marele diar german „*National-Zeitung*" din Berlin publică în numĕrul sĕu dela 23 Octomvre la loc de frunte o corespondență dela Bucurescĭ drept articol de fond, comentând'o astfel:

Portul dela Constanța.

Corespondentul nostru special, care s'a dus cu ocasia deschideri „*Porților de Fer*" și în România, ne trimite următórea relație despre transformațiunea care sĕ va face în circulația postei de scrisorĭ și de mărfurĭ între Europa și Asia, transformație, care după părerea Românilor stă în legătură cu clădirea portului dela Constanța.

Publicând acest prea important articol trebue sĕ accentuăm, că Germania are un interes în *linia postală germană spre Asia Orientală*, liniă subvenționată de guvern. Colaboratorul nostru scrie:

Bucurescĭ, Octomvre.

Décă în aceste dile se pune, cu serbărĭ marĭ și demne de acest eveniment,

Banffy, pentru carĭ servicii fidele este deja decorat acest mare „erou“ cu ordin de „cavaler“.

Décă vom face numai puţină reprivire îndĕrĕpt la timpul trecut, vom afla, că eroul ḑilei din 2 Noemvre, adecă d-l Ión Ciocan, nu ar fi cu nimic mai mult decât colegii sĕi, profesorii gimnasialĭ décă fruntaşii noştri, bĕtrânii grăniţerĭ, seduşĭ în credinţa şi órba speranţă, ce au pus'o în persóna lui, nu l'ar fi ridicat mai pe sus decât s'a cuvenit, — i-au dat putere şi l'au ridicat în rang, ér dênsul la rêndul sĕu, — ca representant al grăniţerilor trimis la Budapesta, — simţindu-se destul de tare şi mare, şi cunoscênd bine tóte causele grăniţerilor — a pactat cu guvernul şi a abătut apa pe móra guvernului, ér causele acestui ţinut stagnéză şi regreséză din ḑi in ḑi. Acum, deschiḑindu-şĭ grăniţerii ochii, s'au vĕḑut desamăgiţĭ în tote aspiraţiunile lor, dér e târḑiu, căcĭ încreḑutul lor este domn mare, aşeḑat sigur în şea, este deputat dietal ales cu aclamaţiune.

In diminéţa ḑilei de alegere, care este şi ḑiua amintirei morţilor, se vedeau pe stradele Năsĕudului furnicând mulţime de ómenĭ străinĭ, parte pe jos şi parte in trăsurĭ. Pe casa primăriei comunale fâlfâia un stég unguresc, ca semn, că acolo are sĕ se facă alegerea de deputat dietal. Intre străinii sosiţĭ, tot 3—4 erau Jidanĭ şi 1 creştin.

Pe la 8 óre diminéţa strada principală înaintea primăriei era aprópe gólă; nu se vedeau decât câţĭ-va Jidanĭ curioşĭ şi douĕ patrole de gendarmĭ, carĭ păşiau lin pe stradă.

Pe când era liniştea mai mare, se ivesc dela apus câte-va trăsurĭ, în carĭ şedeau nisce ómenĭ cu nădragĭ de cânepă (câlţĭ), pe cap cu pălării de paie, împodobite cu pene în trei colorĭ (unguresci), în urma lor se ivesce o cétă mai mare, cam de 60—70 inşĭ, toţĭ împănaţĭ; în fruntea lor mergea o musică ţigănéscă cântând „Rakotzi-mars“. Unul din céta lor purta un stég mare unguresc cu inscripţia-négră pe ea: „*Eljen Csokán János!*“

Aceştia erau nemeşii veniţĭ din Nimigia unguréscă. Indată ce vĕḑură flamura fâlfâind pe casa comunală, începură a sbiera „*Iien Csokán János!*“ In urma lor sosesce şi „părintele“ *Chita* alăturĭ cu un jidan cu pălăria decorată cu 3 pene!

La sbierătul acesta neîndatinat prin Năsĕud, decât la alegerĭ de acestea, publicul curios s'a adunat la casa comunală. Amploiaţii de tóte nuanţele s'au adunat la consultare in sala primăriei, afară erau postaţĭ sub flamură nemeşii împănaţĭ şi Jidanii, cu alţĭ curioşĭ rĕtăciţĭ pe acolo.

In consultare s'a decis, că fiind Csokán singurul candidat de deputat, sĕ se propună alegerea prin aclamaţiunea lui Csokán János. Mulţimea cu nemeşii nemigenĭ erump in strigăte de: „Ijen Csokán János!“ printre aceste sbierăte, s'au putut auḑi şi 2—3 strigăte de „sĕ trăéscă“.

Nemeşii se pun în şir, musica începe a cânta marşurĭ unguresci şi tot convoiul se pune în mişcare către locuinţa noului deputat Csokán, care se afla în edificiul gimnasial. Aicĭ 'i-se comunică scirea, că este ales deputat dietal cu aclamare. El şi asigură pe alegĕtorĭ, că în semn de mulţămită va lucra pentru „binele şi folosul lor“. Mulţimea erumpe de nou în sbierete de „Ijen Csokán János“, apoi se respândesce prin birturĭ, unde era deja aranjat banchetul.

Nemeşii nemigeanĭ s'au adăpostit în otelul Rahova. Aci li-s'a dat vinars, spre care sărântocii de nemeşĭ, sĕracĭ şi scăpătaţĭ ca vai de ei, au mare aplicare.

Pentru clasa inteligentă s'a arangiat banchet în otelul „Griviţa“, ér pentru Jidani la orologerul jidan Florenthal. Mâncare şi beutură s'a servit gratis, fiind plătite, sigur, cu banĭ de corteşire primiţĭ de sus, dela Budapesta, căcĭ Csokán este omul, care scie sĕ priméscă, dér sĕ nu dea banĭ. Ba este probabil, că şi cinstea de deputat sĕ-o vêndă pentru banĭ, cum a făcut şi în periodul trecut, dându-o lui Jellinek Arthur care acum s'a întors cu buzele umflate din Bistriţa către Budapesta.

Printre Ungurĭ şi Jidanĭ am vĕḑut şi unii preoţĭ şi învĕţătorĭ rătăciţĭ, ba şi dintre plugarĭ au mers ca sĕ pérdă timpul prin Năsĕud. Părintele *Pop* din Telcĭ, *Chita* din Romuli, şi *Demian*, *Ciurdărean*, *Vrăşmaş* din Borgoprund şi alţii, orbiţĭ şi seduşĭ au participat la acéstă alegere şi la banchetul *dat gratis*. Atarĭ preoţĭ trebue sĕ roşéscă la cetirea cuvintelor: „Preoţĭ cu crucea'n frunte“,... căcĭ blăstămul poporului din generaţiune în generaţiune va urmări pe atarĭ ómenĭ decăḑuţĭ, carĭ în loc sĕ înveţe şi lumineze pe popor şi pe fiiĭ lor sufletesci, ei singurĭ se pun şi lucră în contra intereselor luĭ naţionale.

Fiiĭ grăniţerilor de astăḑĭ nu mai sunt pui de leu, cum au fost odinióră protopărinţii lor; sunt nesce omenĭ moi, servilĭ şi uşor de sedus, spre ruşinea némului nostru. Un notăraş cu fisolgăbirĕul póte sĕ-i tundă şi sĕ-i mulgă cum voesce, cu deosebire acolo unde preotul şi învĕţătorul nu-şĭ cunosc misiunea lor. De-ar învia din morminte foştii grăniţerĭ de odinióră şi ar vedea faptele sĕvîrşite de fii şi nepoţii lor, pălmuindu-i pe aceştia, ar muri de ruşine şi năcas.

Afară ploiă şi timp urît! Ciocan merge la Budapesta ca deputat, noi gărăniţerii rĕmânem numai cu speranţa, căcĭ nu prea mai avem ce pierde, fiind deja perdut mai tot ce am avut; şi ce am perdut odată nu vom mai primi îndĕrăpt, fiă dela Csokán, séu dela tatăl sĕu Bănffy.

Un martor ocular.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului.

Acéstă reuniune îşĭ va ţiné a opta adunare generală Duminecă în 3 (15) Novembre a acestui an în comuna *Tilişca* la órele 11 înainte de améḑĭ. La acéstă adunare între altele se va ţiné şi un discurs despre cultura fênaţelor şi a pómelor şi alt discurs despre însĕmnătatea „Tovăreşiilor agricole“.

Din darea de sémă despre lucrările comitetului acestei reuniunĭ în anul 1895, ce ni s'a trimis din Sibiiu, vedem cu bucuriă, că acéstă reuniune aduce din an în an mai marĭ folóse plugarilor românĭ, carĭ cer ajutorul ei.

In anul trecut comitetul a ţinut trei adunărĭ de plugarĭ în comunele Sibiel, Tămăcel şi Săsciorĭ. La aceste adunărĭ au luat parte ţĕranii în frunte cu preoţii şi învĕţătorii de prin satele din jur, cărora li-s'au dat învĕţăturĭ despre modul cum trebue sĕ se cultive mai bine fênaţele dela şes şi dela munte, cum au sĕ se ţină vitele, cum trebue sĕ se cultive trifoiul, de ce însĕmnătate sunt tovĕrĕşiile agricole; apoi despre cultura pómelor, a viilor, despre albinărit şi aşa mai departe.

Reuniunea se silesce a îndemna pe proprietarĭ sĕ cultive cât mai mulţĭ pomĭ cam de acelaşĭ fel, dér de soiŭ ales. In scopul acesta a împărţit anul trecut la 22 membri ai reuniunei din Poiana câte un altoiŭ mĕr pătul, pe care l'a plantat în grădina fiă-căruia un membru al comitetului anume trimis acolo, ca sĕ arate ómenilor cum sunt a se planta şi cultiva pomii bunĭ.

Comitetul a câştigat apoi dela ministeriu mai multe mii de pădureţĭ; merĭ. perĭ, gutui, prunĭ etc., pe carĭ i-a împărţit scólelor de pomĭ de prin mai multe comune, cum şi unor membri. De-asemenea s'au împărţit mai multor locuitorĭ de prin diferite sate, chiar şi din depărtărĭ marĭ, surcei nobilĭ de merĭ, perĭ etc., pe carĭ i-au dăruit reuniunei d-nii: Ioan de Preda advocat în Sibiiu şi Alexandru Lebu tot din Sibiiu.

La cerere comitetul a dăruit unor membri ai reuniunei 115 chilograme sĕmênţă de nutreţurĭ măestrite, ca d. es. sémênţe de trifoiŭ, de napĭ de nutreţ, de luţernă etc., apoi 10 chilogr. sĕmênţă de cânepă italiană. Aceste sĕmênţe s'au cumpărat din fondul reuniunei, deóre-ce cei dela comitat n'au mai vrut sĕ-i dea reuniunei pentru scopul ăsta ajutorul obicĭnuit de până acum.

Mulţĭ alţĭ economĭ de-ai noştri, fiă din orĭ-ce comună cât de depărtată, vrênd sĕ-şĭ cumpere semênţe, s'au îndreptat către comitetul acestei societăţĭ, care li-a sciut cumpĕra semênţe bune şi eftine. Vor face bine economii noştri, carĭ vreu sĕ-şĭ cumpere în viitor semênţe, sĕ se adreseze şi ei către acest comitet.

De reuniunea acésta se ţin mai multe *tovăreşii agricole*, ce s'au înfiinţat prin anumite comune harnice. Anume:

Tovărĕşia din Sălişte cu finea anului 1895 numĕră 16 membri. Maşinele, de care dispune tovărĕşia, s'au folosit şi în 1895. Averea tovărĕşiei este staţionară.

Tovărĕşia din *Sebeşul-săsesc* a folosit cu mult succes maşina cu vapor de îmblătit cum şi celelalte maşinĭ şi unelte.

Tovărĕşia din *Lancrăm* s'a mărginit pe lângă uneltele procurate în anii trecuţĭ. Uneltele tovărĕşiei le-au folosit un numĕr însemnat de plugarĭ din comună.

Tovĕrăşia din *Gurarîului* pe lângă maşinile avute, a hotărîit sĕ cumpere maşină de sămênat.

Tovărĕşia din *Roşia săséscă* a dat în folosire maşina de sămênat: membrilor pentru taxa de fl. 1 50 ér' nemembrilor pentru fl. 2 50 la ḑĭ. S'a proiectat procurarea unei „tăetóre de nutreţ.“

Tovărĕşia din *Săcădate* încă lucréză cu mult zel la înaintarea intereselor ţĕranului agricultor.

Tovărĕşia din *Avrig* cu 12 membri, a procurat o maşină de sĕmĕnat. Maşina s'a folosit de mulţĭ proprietarĭ şi cu bun succes.

Tovărĕşia din *Sibiel* numĕră 24 membri, între carĭ 2 femei. Pe maşinĭ a cheltuit tovărĕşia fl. 120, — rĕmânênd a se provedea în a. c. cu uneltele cele mai neapĕrate.

Tovărĕşia din *Apoldul-românesc* numĕră 59 de membri, şi s'a înfiinţat numai în anul trecut. Prima îngrijire a tovărĕşiei a fost ca, după exemplul tovărĕşiei din Sebeşul-săsesc, sĕ se provadă cu o maşină cu vapor de îmblătit, ca astfel să se păstreze pentru tovareşĭ marea cantitate de bucate, ce se transpórtă din comună pentru folosirea maşinilor de îmblătit, ce se aduceau din comunele vecine. Spre acest scop 'şi-a adus dela firma „Hofherr şi Schrantz“ din Budapesta o maşină cu fl. 3700, plătibilĭ în 4 rate egale. Maşina pusă în lucrare în rĕstimp de 2 lunĭ de ḑile a adus un venit de 996 ferdele grâu, din preţul căruia s'a acoperit prima rată din valórea maşinei. Tovărĕşia a proiectat cumpĕrarea unei „grape şi a unui oblu de fênaţe.“

Tovărĕşiile din Sibiel, Avrig şi Apoldul-român, la întropunerea comitetului, au primit fiă-care câte un ajutor de 70 fl. din fondul economic comitatens.

Ce privesce activitatea primei „*însoţirĭ de credit sistem Raiffeisen*“, din Roşia-săséscă, amĕsurat împregiurărilor locale, ea a lucrat deja în primul an cu destul succes. Capitatul de fondare al însoţirii este 400 fl; depunurĭ spre fructificare a avut 2. Din lipsa de mijlóce băneştĭ, însoţirea a luat dela institutul de credit şi economii „Albina“ un împrumut de 500 fl; împrumuturĭ s'au dat cam 50, în sume ce variază între 5—90 fl. S'a pus basă la fondul

---

pétra fundamentală pentru clădirea portului dela Constanţa, nu trebue sĕ credem, că abia acum este vorba a crea un port român în Constanţa.

Deja pe vremea Turcilor Constanţa avea un port cu desĕvîrşire scutit de furtunĭ.

Când acest port trecù la 1878, cu Dobrogea, în posesiunea României una dintre cele dintâiu lucrărĭ, pe care le-a sĕvârşit acéstă ţéră în noua ei provinciă, a fost sĕ ridice acest port la importanţa timpului actual.

Portul dela Constanţa este deja în actuala sa formă unul dintre cele mai bune porturĭ ale Mărei Negre, întocmai precum Chiustengea murdară de odinióră este astăḑĭ unul dintre cele mai curate şi mai frumóse oraşe, şi cea mai elegantă staţiune de mare pe malurile Portului Euxin.

Lucrările de mult începute şi pétra fundamentală care se pune acum, tóte acestea sĕ fac pentru ca Constanţa sĕ devină un modern port de mare, un port de primul rang, care va fi pe aceiaşĭ tréptă de importanţă cu porturile dela Rotterdam şi Odessa, dela Triest şi Fiume.

Constanţa va deveni în curênd, mai ales *faţă cu Fiume un rival periculos.*

Prin clădirea liniei ferate Bucurescĭ-Constanţa şi prin terminarea, marelui pod peste Dunăre la Cernavoda, linia cea mai scurtă de fer şi de navigaţiă dela Londra, dela Hamburg şi Berlin spre Indii duce peste Bucurescĭ Constanţa-Port Said. Diferenţa e atât de mare, încât, décă nu sunt temerĭ pentru siguranţa şi regularitatea circulaţiei, posta de scrisorĭ din Englitera şi din tótă Germania de Nord va trebui expediată la Alexandria şi la canalul de Suez peste noua liniă (Constanţa).

Drumul peste acéstă nouă liniă sĕ face de la Londra până la Alexandria în 111 óre, ér dela Londra peste Triest la Alexandria în 150 de óre. Dela Berlin acest drum sĕ face peste Constanţa în 90 de óre, ér peste Triest în 137 de óre.

Aceste diferenţe sunt atât de enorme, încât Triestul va înceta curênd a mai avea vr'un rol în expediţia poştei germane şi engiese spre Eghipet şi spre Indii.

La întrebarea: care port va avea sĕ ia locul Triestului în acésta expediţiă, nu pot intra în combinaţiune, din causa situaţiei lor geografice, decât: *Odessa*, *Fiume şi Constanţa.*

După cum se vede dintr'un Memoriu, pe care d-l de *Engelbrechten*, un cunoscĕtor al acestei afacerĭ, l'a presentat guvernelor şi Camerelor germane de comerciŭ, timpul recerut pentru călĕtoria prin aceste porturĭ este, faţă cu cel trebuitor prin punctul Triest precum urméză:

Dela Londra la Alexandria:	Dela Berlin acelaş drum:
prin Triest = 150 óre	137 óre
„ Fiume = 120 „	107 „
„ Odessa = 118 „	96 „
„ *Constanţa = 111 óre*	*90* „

Odessa trebue eliminată din acéstă combinare, întâi pentru că vagónĕle de poştă trebuesc schimbate la graniţa ruséscă ca sĕ pótă întra pe şinele ruseştĭ, mărfurile trebuesc descărcate din vagónele germane şi încărcate în cele ruseştĭ, apoi nicĭ siguranţa nu e suficientă pe liniile ruseştĭ.

In practică nu rĕmâne alegere, decât între Fiume şi Constanţa. Intre aceste douĕ drumurĭ diferenţa e atât de mare, (dela Londra 9, dela Berlin 17 óre) încât, de cumva nu sunt motive deosebite pentru alegerea portului Fiume, referenţele geografice pledéză fără inconjur pentru Constanţa. Pentru Fiume nu s'ar putea pune în cumpănă, decât motive financiare şi tehnice.

Din punct de vedere politic acest aranjament de comunicaţiă nu însemnéză o preferenţă a Germaniei pentru Ungaria séu România, pentru că ambele aceste State sĕ găsesc în relaţii de prieteniă cu Germania, dér România promite a deveni, în privinţa curat economică, *cu mult mai importantă pentru Germania, decât Ungaria.*

Din punct de vedere financiar România nu va causa mai multe cheltuelĭ, decât Ungaria, ér din punct de vedere tehnic ea este cel puţin tot atât de destoinică cum e Ungaria.

Serviciul drumurilor de fer în România póte servi de model, siguranţa comunicaţiei nu e întrecută de nicĭ o altă ţéră, referenţele aquatice ale Mărei Negre sunt tot atât de favorabile, décă nu chiar şi mai favorabile, decât ale Mărei Adriatice.

Aceste referenţe sunt deja studiate.

Serviciul de navigaţiă dintre Constanţa şi Constantinopol, în juncţiune cu trenurile orientale express, lucréză atât de sigur şi

neatacabil cu fl. 21.76 și la cel de reservă cu fl. 10.88. Reverimentul cassei a fost 1376 fl. 60 cr.

La stăruința comitetului, în 1895 s'a pus basă la a 2-a însoțire de credit sistem Raiffeisen în harnica comună Apoldul românesc.

Reuniunea are cu totul 472 membri. Fondul ei neatacabil este 997 fl. 18 cr., ér averea totală a reuniunei 2727 fl. 35 cr., Budgetul pentru anul 1897 este preliminat cu 815 fl. venit anual și 802 fl. cheltuelĭ.

ULTIME SCIRĬ.

Roma, 5 Noemvre. Acĭ domnesce părerea generală, că în timpul cel mai scurt *va erumpe din nou resbelul cu Abissinienii.* Se asigură, că regele *Menelik* cu tot prețul voesce să continue resbelul cu Italienii.

Viena, 5 Noemvre. Intre miniștri ungurĭ și cei austriacĭ s'au ținut acĭ mai multe consultărĭ, în care să se fi hotărît, ca *pertractările privitóre la pact să se amêne până la primăvara viitóre.* Intr'una din primele ședințe ale parlamentului ungar, ministrul-președinte *Banffy* va așterne proiectul său privitor la alegerea unei *nouĕ comisiunĭ* pentru cvotă, și tot atuncĭ se va desbate și asupra eventualei *abdiceri a pactului.* Décă până la 31 Decemvre 1896 nicĭ unul din cele două state nu va abdice pactul, atuncĭ acesta va sta în vigóre încă 10 anĭ pe lângă condițiunile vechĭ.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Scrofule (scrofurĭ).

Una dintre bólele de carĭ sufere cea mai mare parte din copii, sunt *scrofulele.* Scrofulele séu scrofulosa este una dintre cele mai grave bóle ale copiilor; ea este urmarea sângelui stricat și este o tristă moștenire, pe care părinții o lasă copiilor.

Scrofulosa este o bólă constituțională și ereditară, moștenită dela părinți, caracterisată printr'un temperament limfatic, cu umflătura ghindurilor și supurația (curgerea de puroiŭ) tuturor sistemelor organice.

Ele, deórece vin mai cu osebire la copii, sunt transmise acestora prin sângele părinților lor, chiar în momentul concepțiunei, ast-fel ele sunt tot-déuna bóle din naștere.

Décă părinții au suferit de sifilis, dau naștere la copii scrofuloșĭ, și décă au suferit de scrofule, dau naștere la copii tuberculoșĭ (ofticoșĭ).

Scrofulele sunt *ereditare, congenitale* séu *dobândite.*

Scrofulele sunt hereditare atuncĭ, când unul din părinți fiind scrofulos, nasce un copil care devine și el scrofulos.

Scrofulele sunt congenitale atuncĭ, când părinții n'au fost scrofuloșĭ, însĕ au fost pușĭ în condițiunĭ în timpul concepțiunei, ca să dea naștere la un copil scrofulos; ast-fel să admite, că părinții căsĕtoriți rude pot produce copii scrofuloșĭ, părinții dați vițiului beției dau naștere la copii scrofuloșĭ.

Scrofulele dobândite sunt, când copilul capĕtă scrofulele în cursul vieței lui, din pricina unei rele nutrițiunĭ (hrane), orĭ cei ce nu sunt alăptațĭ de mamele lor, ci de doicĭ, carĭ pot fi cuprinse de diferite bóle; cei ce locuesc în case umede și întunecóse lipsite de aer și lumina sórelui; cei ce locuesc în văile umede și umbróse ale munților, în locurile băltóse.

Copiiĭ atinșĭ de acéstă bólă sunt slabĭ, nasul și buza de sus mai grósă, au diaree (eșire mai multă afară), au diferite bube pe corp, durerĭ de ochĭ și de gât și li-se umflă ghindurile dela gât și de subțióre. Copii scrofuloșĭ, orĭ cât de păḑițĭ ar fi, rĕcesc fórte lesne, ér în privința mâncărei, orĭ cât de bine ar fi hrănițĭ, capĕtă derangerĭ de stomac și eșire afară fórte multă și de un miros fórte greu.

La început le es pe gât și pe alte părțĭ ale corpului nisce tumori (gâlcĭ, umflăturĭ), carĭ cresc, se coc și sparg, ér unde apar aceste umflăturĭ, pielea devine luciósă și de o culóre roșie-albastră. După ce s'au spart umflăturele, rĕmân nisce semne fórte urîte. Scrofulele apar la diferite epoce și fără deosebire de sex.

Tratamentul, adecă modul cum trebuesc vindecate scrofulele, constă în întrebuințarea celor mai bune condițiunĭ higienice, precum: o alimentare (hrană) nutritóre și variată, adecă mâncările să se schimbe din când în când, și mai cu sémă zarzavaturĭ, legumĭ, carne fórte puțină, să facă exercițiĭ mult la aer curat și uscat; bolnavul să pórte flanelă pe corp și haine de lână; vara să facă băi recĭ, ér iérna calde, să facă asemenea băi de sare, séu de frunḑă de nuc (Juglans regia), să facă băi sărate în fiă-care vară la localitățĭ de băi, cum sunt băile dela Basna, Ocna-Sibiiului, Uióra etc.; să lase copilul să mănânce mâncările cât va voi de mult sărate; în timpul cât sunt strugurĭ, va mânca fórte mulțĭ strugurĭ negri; chiar în loc de mâncare să mânce strugurĭ cu pâne neagră; pe părțile umflate de scrofule să se ungă cu tinctură de iod, séra când se culcă.

Se va lua *Oleiu de ficat de morum* (untură de pesce). Pentru ca acésta să fiă bună și să ajungă scopul dorit, se cere, ca să fie bine mistuită. Cura trebue să dureze un timp mai îndelungat.

(Va urma.) **Prof. Dr. Elefterescu.**

ECONOMIA.

Animalele folositóre grădinăritului și plugăritului.

(Fine).

8. **Vrăbiile** sunt paserĭ folositóre cu deosebire grădinarilor, de-órece primăvara pe când se face ḑiuă și până când înserézá mănâncă necurmat la omide, vermĭ și alte insecte, ce le pot prinde de prin pomĭ. De aceea grădinarii pretutindenea le crută și ocrotesc, ca pe nisce bunĭ prietinĭ ai pomăritului.

Chiar și pe câmp de prin iérbă vrăbiile prind o mulțime nenumĕrată de insecte, vermĭ și alte lighióne, așa încât puțina pagubă, ce o fac și ele holdelor séu altor sĕmĕnăturĭ apare de tot neînsemnată. Étă cum prețuesce un învĕțător un singur cuib de pasĕre:

— „Cât costă un cuib de pasĕre? — Un cuib de pasĕre? — Ei ce să coste nimica tótă. Să nu te înșelĭ Petre, ḑise învĕțătorul, un cuib de pasĕre costă cel puțin 1000 de coróne, ba sunt unele, carĭ costă și 2 și chiar mai multe mii. Spunețĭ acésta cui vețĭ vrea, căcĭ niminea n'o s'o crédă. Ei atuncĭ o să-țĭ dovedesc: Inchipuesce-țĭ, că copilul vecinului strică un cuib cu vr'o 5 pui de vrabiă. Aceștĭ 5 pui să înțelege, că pier cu desĕvêrșire. Ițĭ poțĭ închipui, că acestea 5 gurĭ micuțe nu fac alt-ceva decât mâncă tótă ḑiulica. Să ḑicem, că fiă-care consumă pe ḑi nu mai mult de cât vr'o 50 de omiḑĭ, carĭ ar face 250 omiḑĭ pe ḑi, carĭ rod necontenit la arborii noștri și acum rĕmân nedistruse, fiind-că acel copil a stricat cuibul. Să ḑicem, că acele 5 păsĕrele ar mai fi stat în cuib numai 30 de ḑile și ar fi consumat neconturbate vr'o 250 omiḑĭ în fiă-care ḑi. In acest cas ar fi distrus în fine 7500 omiḑĭ. — Așa-i, séu nu-i așa? Să înțelege, că-i așa. Dér mai departe fiă-care omidă, asta e constatat, mănâncă, când să pune pe mâncare, atâta cantitate de foi și florĭ, cât cântăresce ea. Să admitem decĭ, că omida și-ar fi continuat distrugerea în felul acesta încă numai 30 de ḑile și ar fi distrus numai un singur fruct, atuncĭ ar fi consumat tóte laolaltă nu mai puțin de cât 225.000 fructe și ér' numai findcă acel copil a luat cuibul. Cât representă decĭ un cuib nealterat în împrejurările acestea cu locuitorii ei? Ei 225.000 mere séu pere, carĭ laolaltă, bucata numai cu $^1/_2$ crucer calculată, fac suma 1250. Décă am ḑis, că un cuib de pasĕre prețuesce 1000 coróne, te rog să mĕ credĭ și spune prin urmare la toțĭ prietinii tĕi să lase în pace cuiburile de pasĕre, ca să rĕmână economiei cele 1000 de coróne".

Afară de acestea între pasĕrile folositóre plugăritului să mai numĕră și *cucul,* care mănâncă și el tot felul de insecte și omide, *gheunóia,* care cu ciocul ei cel tare scóte insectele de pe sub scórța arborilor, *ciocârlanul, pitulușul, pițigoiul, priveghitórea* și altele sunt tot atâtea pasĕrĭ, pe carĭ le-au lăsat Creatorul pentru stêrpirea mulțimei nenumĕrate de insecte, vermĭ și alte lighióne, de carĭ auḑim pomenindu-se și în molitva, ce o cetesc preoții noștri la binecuvêntarea câmpului.

Acestea sunt animalele folositóre grădinăritului și plugăritului; în cele următóre vom arăta câte-va și din cele stricătóre:

1. **Șórecii de câmp** de culóre galbină roșcată sunt cele mai stricătóre animale plugăritului, căcĭ pe unde să încuibézá găuresc și strică tot pămêntul și rod tótă verdéța de pe el, de aceea să și caută fel și fel de mijlóce pentru stêrpirea lor. Unul dintre acestea, după cum am vĕḑut mai sus este și prinderea de aricĭ, pe carĭ să-i slobodim în câmpurile năpăstuite de ei, apoi așeḑarea unei fel de otrave prin găurĭ, de care încă să bolnăvesc și prăpădesc mulțĭ. Dér atâța dușmanĭ mai au și acestea animale, încât némul lor din an în an trebue să se împuținézá și stêrpéscă.

2. **Șórecii de casă și cloțanii** încă sunt nisce animale stricătóre, carĭ încuibându-se prin celare, podurĭ și grădinĭ, atacă și rod tot ce le vine înainte. Pisicile și nisce cânĭ anumițĭ, carĭ să țin la casă anume pentru stêrpirea lor, le sunt cei mai marĭ dușmanĭ, carĭ îndată ce-i pot îĭ prind și mănâncă cu plăcere.

3. **Iepurii de câmp** devin prin aceea stricăcioșĭ că primăvara rod și ciungăresc pomii mai tinerĭ.

4. **Vezunii** sunt nisce animale, carĭ își fac găurile prin cóstele din apropierea cucuruzelor, de unde apoi es pe tómnă mănâncă, strică și duc o mulțime de cucuruz în acelea, pen-

---

atât de regulat, încât pasagerii englezĭ și continentalĭ, carĭ merg în Orient, preferă tot mai mult acéstă linia nouă.

Ér România nu se dă îndĕrĕt dela nicĭ o jertfă fiă cât de mare, ca să măréscă flota ei de vapóre și să amelioreze referențele portului. România lasă sĕ-i să construéscă în cele dintâiŭ șantiere engleze și germane vapóre nouĕ, pentru care creditele sunt deja votate.

Ér cu clădirile, pe care România le-a început acum, și care vor plasa Constanța între cele mai comode și mai bune porturĭ de mare, Constanța va ajunge în curênd portul Fiume care, grația intervenției energice din partea guvernului maghiar, e aḑĭ mai avansat.

In anul 1900 aceste lucrărĭ pot fi terminate. Ele să fac în interesul transportului de mărfurĭ. Pentru serviciul postal și de persóne sunt deja suficiente instituțiile actuale.

Deja în anul viitór va fi lărgit serviciul românesc de navigațiă dintre Constanța și Constantinopol până la Canalul de Suez.

Industria și comerciul din Englitera și Germania sunt de anĭ de ḑile în cea mai viuă și mai rodnică legătură cu România.

Pretutindenea lumea este aḑĭ de acord a recunósce cu satisfacțiă, că tînĕrul Regat de la Dunăre *justifică în tótă privința încrederea ce s'a pus la el,* mai ales décă să ține cont de timpurile trecute și décă ne gândim la țĕrĭ, *carĭ n'au corespuns așteptărilor puse în ele.*

Aprópe toțĭ funcționarii și tehnicii românĭ și-au făcut studiile lor în Europa apusénă, mai ales în Germania și Francia; ei *să găsesc la nivelul timpului și sunt cu desăvêrșire liberĭ de orĭ-ce șovinism bolnăvicios.*

Pentru industria România este încă un debușeu care rentéză.

Cu un cuvênt, nu să póte găsi nicĭ un motiv, care ar putea reține Europa apusénă a să folosi de înlesnirĭ, pe carĭ le dă economiei sale naționale posițiunea geografică a României; dér multe sunt motivele carĭ pledéză pentru o desvoltare a relațiilor de comunicațiă cu acéstă țéră.

(*„Liga Română"*).

Fiiul-oii.

(Poveste).

(Fine.)

De aici s'a dus de a scos pe tóte fetele, ca să le ducă la gaura din fundul gropii. După ce merg până la un foc își aduce aminte Fiiul-oii, că și-a uitat paloșul în casele cele de aur. Să întórce de și-l ia. Cum se preumbla el prin aceste case și să cugeta, că pe ce ar mai pune mâna să ducă pe têrâmul pămêntesc vede un biciu acățat d'un cuier; il ia și eșind afară trosnesce odată din el. Și — minunea minunilor — că casele se prefac într'un bulz de aur. Tot asemenea face și cu celelalte case, pe carĭ le ia în busunar și să duce înainte. Când ajung la gura găurii o légă de funie mai întâiu pe fata cea din casele cele de aramă, spunêndu-i că îndată ce va ajunge sus, să le spună soților ca să slobódă funia de atâtea orĭ până-i vor scóte pe toțĭ de aici. Tovarășii au slobodit funia până le-au scos pe tóte fetele. — Când i-a venit rêndul Fiiului-oii, ca să se urce și el să temea să nu-i facă tovarășii vr'o posnă. De aceea el a legat de funie un buștén de greutatea lui. Și în adevĕr, când au credut tovarășii că l'au ridicat până la drumul jumĕtate, au slobodit funia din mână și bușténpl atâta a venit de repede în jos de tot praf și sfărime s'a făcut.

Fiiul-oii s'a convins acuma de credința soților lui, dér cum era să se urce sus la ei? căcĭ pe toțĭ smeii îi omorâse și n'avea acum pe nimenea, care să-l urce în spate. Tot umblând el în drépta și în stânga și căutând o altă cale, prin care ar putea să se urce pe têrâmul pămêntesc, dă d'un copaciu înalt ce 'i se părea că ajunge cu vêrful la ceriu, și haide pe el în sus. După ce s'a urcat o ḑi și o nópte dă peste un cuib de zgripțură, ce era mai mare decât o casă cu cincĭ pui în el. Pe când sta el și să mira de mărimea cuibului și a puilor vede un bălaur înălțându-se la cuib, ca să mănânce puiiĭ. Puiiĭ cum îl simțesc, încep a țipa de spaimă. Atuncĭ Fiiul-oii își scóte paloșul și când îl plesnesce odată pe bălaur îĭ și reteză capul. Puiiĭ nu sciau cum să-i mulțuméscă, atât erau de veselĭ. Ei îi ḑise:

— Vedĭ te ascunde unde-va, că de va veni mama și va vedé binele, ce ni-l'a-

tru a-l avea acolo de merinde și peste iérnă.

5. **Cățĕlul pămĕntului**, care-șî face găurile în pămĕnt prin bucate, încă este un animal stricăcios, căcĭ mănâncă și adună o mulțime de bóne în acelea, ca merinde pentru iérnă.

6. **Ciórele și cioicile** sunt stricăcióse plugăritului prin aceea, că mănâncă grâul și cucuruzul pe când se cóce. Afară de aceea ele mai răpesc și mănâncă și pui de galițe până când aceștia sunt mai micĭ.

7. **Gârgărițele** sunt nisce insecte micĭ, carĭ sĕ încuibézá în grăunțele bucatelor așeḑate prin coșurĭ și hămbare, pe carĭ le găuresc și mănâncă tot mieḑul din ele; ele sĕ pot stêrpi numai prin deasa scuturare și curățire a bucatelor. Unii economĭ pentru a scăpa de gârgărițe, duc furnicarĭ în nisce vase în apropierea bucatelor năpăstuite de acelea, alții pun tómna mănușĭ de cânepă topită de al cărei miros încă se ḑice că fug.

8. **Coropișnițele** sunt nisce insecte, carĭ rod prin grădinĭ rădĕcinile rĕsadurilor, cu deosebire ale cartofilor; ele sĕ pot stêrpi numai prin deasa săpare și ucidere a ouĕlor aflate cu aceea ocasiune.

9. **Locustele** sunt nisce insecte atât de stricătóre, încât pe unde sĕ lase ele, nu mai rĕmâne nicĭ o verdéță, decât pămĕntul gol; ele trăesc cu deosebire prin pustele și pădurile Asiei, de unde apoi sĕ ridică câte odată stolurĭ-stolurĭ, încât sĕ întunecă și sórele de numĕrul lor și pornind de acolo trec și sĕ așéḑă aci într'o parte, aci într'altă parte de pămĕnt, de unde nu se mișcă, până ce nu gată tótă verdéța de pe pămĕnt.

Locustele sĕ pot prăpădi și nimici numai arḑĕndu-le în foc séu îngropându-le în șanțurĭ afunde în pămĕnt.

Afară de acestea mai sunt *omidele pomilor* și *gândacii* (carabușii) *de Maiu*, carĭ rod frunḑele pomilor și arborilor, *omidele de varză*, carĭ rod frunḑele acesteia, *vespele*, care suge și găuresce perele mai dulcĭ și strugurii, *furnicile*, carĭ sĕ urcă pe pomĭ, *muscele columbace*, carĭ întră vitelor pe nas și le inveninéză sângele, *omidele grâului*, carĭ îi rod paiul pe sub spic înainte de cócere ș. a.

Acestea sunt animalele stricătóre grădinăritului și plugăritului, pe carĭ trebue sĕ le cunóscă fiă-care econom, așa că pe unde le vede și le póte prinde sĕ le nimicéscă și stêrpéscă cu desĕvêrșire de pe fața pămĕntului.

I. Georgescu.

Recolta în România.

Étă ce scrie *„Gazeta Săteanului"* asupra viitórei recolte în România:

Suntem în epoca când timpul semĕnăturilor de tómnă a trecut, și în cea mai mare parte a țĕrei, nicĭ jumĕtate din totalul semĕnăturilor de grâu și secară nu s'a făcut; ba mai toțĭ sătenii de-abia acum încep a ara. Ș'apoi chiar grânele și secările, ce s'au sĕmĕnat până acum, stau nerĕsărite în cele mai multe regiunĭ.

Agricultorii au de ce sĕ fiă fórte îngrijațĭ pentru viitórea recoltă. Décă, însĕ ploile nu vor întârḑia de a cădea, și vor fi urmate de timp călduros și tómnă lungă, cerealele sĕmĕnate vor puté intra în érnă binișor desvoltate pentru a resista gerurilor.

Seceta a fost așa de mare prin unele județe din Muntenia, încât numai ogórele sterpe, unele mălăiștĭ, păringiștĭ, ovesiștĭ și porumbiștele culese maĭ de timpuriu s'au putut ara nebulgăróse și maĭ cu ușurință. În orziștĭ, mai ales, pămĕntul era așa de întărit, încât numai ascuțindu-se de treĭ orĭ pe ḑi fierul dela plug, se putea ara; semĕnatul, însĕ, în astfel de pămĕnturĭ bolovănóse, a fost aprópe imposibil.

Miriștele de grâu se puteau bine ara, și mulțĭ au pus iar grâu peste grâu, chiar în locurĭ usate. Nu vor putea, de sigur, da recolte mulțămitóre, și ropit, că numai în casurĭ esceptionale și în pămĕnturĭ nouă, de o roduicie mare, miriștele de grâu pot da recolte rentabile.

Pe când noi ne plângem de secetă, în occidentul Europei timpul ploios a dezolat mai bine de șese sĕptĕmânĭ pe agricultorii de-acolo, ce nu pot sĕmăna în pămĕntul devenit mocirlos și nicĭ a scóte sfeclele, cartofii, și au tot felul de piedecĭ.

In occidentul Europei și mai ales în regiunile septentrionale ale Franciei și în Belgia, persistența umezelei și ploilor presintă „un caracter calomnios", precum se esprimă revistele ce primim din acele părțĭ. Ultimele recolte furagere și cartofii putrezesc; sfeclele pe lângă că au o cuprindere de 6 grade de densitate în loc de 8, cum cuprindeau anul trecut la aceeașĭ dată, dér nicĭ nu se pot scóte. Semĕnatul cerealelor de tómnă e imposibil de făcut. „Noua campanie agricolă se deschide în mijlocul circumstanțelor absolut defavorabile" scrie d-l Sagnier. Și tóte acestea, din pricina prea multelor ploi ce ne coolesc pe noi, carĭ, la rêndul nostru, putem spune că „noua campanie agricolă, din causa secetei, n'a debutat de fel bine".

MULTE ȘI DE TOATE.

Emigrațiunea Englesilor.

După nisce date statistice numĕrul Englesilor emigrațĭ, în 1895, a fost de 272,000, pe când în 1894, emigrațiunea n'a fost decât de 227,000. Cei mai mulțĭ Englesĭ emigréză în Statele-Unite, pe urmă vine în Africa de sud, la Cap și la Nathália, unde numĕrul emigraților, în 1895, a fost de 26,000, pe când în 1894 n'a fost decât de 17,000.

*

Un rob secular.

In curtea edificiului așa numit „Anfang" din Bichiș-Gyula au descoperit ḑilele trecute, o pivniță ascunsă, în care stetea răzimat de părete un schelet de om. Când voiră sĕ'l ridice făcură descoperirea îngrozitóre, că piciórele scheletului sunt legate cu un lanț de un butuc de lemn.

Unii susțin, că scheletul este rĕmășița unui rob, de carĭ ómenii și-au uitat pe timpul luptelor cu Turcii; alții ḑic, că robul a fost lăsat cu intențiunea sĕ móră de fóme și l'au ținut ascuns. In fine sunt și de aceia, carĭ susțin că scheletul datéză din timpurile barbare.

Scheletul misterios a fost așeḑat în museul din Bichiș-Gyula.

Călindarul săptĕmânei.

OCTOMVRE. are 31 ḑile. BRUMAREL.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	27 S. m. Nestor	8 Godefried
Lunĭ	28 S. m. Terențiu	9 Teodor
Marțĭ	29 S. m. Anastasia	10 Andreiu
Mer.	30 S. m. Zenobiu	11 Ep. Martin
Joi	31 S. ap. Stachie	12 Iosafat
Vin.	1 Nov. Cosma și D.	13 Stanislau
Sâm.	2 Mart. Anchidim	14 Iosefat

Cursul losurilor private

din 3 Noemvre 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6 90	7.10
Credit	197.—	197.50
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58.—
Navig. pe Dunăre . .	140.—	143.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	27.50	28.25
Laibach	22.75	23.25
Buda	58.—	59.—
Palffy	57.50	58.—
Crucea roșie austr. .	17 70	18.70
dto ung. . .	10.—	10.75
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	22 —	24.—
Salm	70.—	71.—
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois . . .	71.25	72.—
Stanislau	43.—	45.—
Triestine 4½% [illegible]0 m. c.	145.—	150.—
dto [illegible]0 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.50	35.25
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	121 40	122.40

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.80
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	122.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.75
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.—
Imprum. ung. cu premii	155. —
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.—
Renta de hârtie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	122.50
Losurĭ din 1860	144 25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	938 —
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	403.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	367.25
Napoleondorĭ.	9.52
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.72½
London vista	119.70
Paris vista	47.50
Rente de coróne austr. 4%. . .	101 20
Note italiene.	44.45

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Bursa de Bucurescĭ

din 3 Noemvre n. 1896.

Valori	Dobênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	100.½
Renta amortisabilă	5%	„ „	98.¾
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	99.¾
„ „ din 1893	5%	„ „	99.¾
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95 ½
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	87 ¼
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	87.½
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.½
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	87.½
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	87.½
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	103 ¾
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	291.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	85.½
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	96 ⅜
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93 ¼
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	— —
„ „ „ „	5%	„ „	89 ⅝
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	84 ½
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1765.
Banca agricolă	500	150 v.	227.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	437.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	462. —
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	300 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	208. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	110. —
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]	„ „	—.—
„Bistrița" soc. p. f. hârtii 30 %	[illegible]	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	600.—
20 francĭ aur			20.10

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	5%
Londra	3%	Belgia	3%
Viena	4.—	Elveția	4½

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**

---

făcut, are sĕ te înghiță de bucurie. Ascunde-te déră unde-va, că se aude venind!

— Și unde mĕ pot ascunde, ca sĕ nu mĕ vadă?

— Ascunde-te iute aicĭ sub aripa mea! — ḑice un puiŭ.

Nicĭ c'a apucat sĕ se ascundă bine și iată zgripțura. Ea când vede bălaurul mort la tulpina copaciului și cu capul tăiat sta sĕ cadă de spaimă; dér venindu-șĭ în fire alérgă iute la cuib sĕ vadă mai sunt puiĭ în el. Credea-i că înebunesce de bucuriă, când îșĭ vĕḑu puiĭ întregĭ și sănĕtoșĭ.

— Cine a omorît bălaurul, puiĭ mamiĭ?

— Un om pămĕntén, mamă.

— Și unde e omul acela?

— Nu-țĭ spunem, că-l înghițĭ de bucuriă.

— Spuneți-mĭ, că nu-l înghit!

— E dus spre rĕsărit!

Zgripțura s'a dus până 'n fundul rĕsăritului și décă nu l'a aflat a venit érășĭ la pui de 'i-a întrebat, că unde este dus. Ei 'i-au rĕspuns:

E dus spre apus!

Zgripțura a apucat spre apus și după ce a vĕḑut că nu este, s'a întors érășĭ la pui de 'i-a întrebat, că unde este. Puiiĭ 'i-au rĕspuns:

— Décă nu l'ai aflat nicĭ spre rĕsărit nicĭ spre apus, atuncĭ trebue că este dus orĭ spre méḑă-ḑi, orĭ spre méḑă-nópte!

Zgripțura l'a 'căutat și prin aceste părțĭ și, după ce a vĕḑut că nu póte da de el prin nicĭ o parte, s'a întors érășĭ la pui și le-a ḑis:

— Spuneți-mĭ dragii mamei unde este, că acuma chiar sĕ-l și vĕd nu-l mai înghit, pentru-că mi-s'a mai domolit focul, care-l aveam.

— Décă e așa atuncĭ iată-l aicĭ! — ḑise puiul, care și-a ridicat aripa.

Zgripțura când îl vede pe Fiiul oii îl și înghite de bucuriă.

— Vai! mamă, ce-ai făcut! Ai ḑis că nu-l înghițĭ!.....

— Décă vĕ pare rĕu — iată-l! — Și făcênd odată — *hă!* din gușe, l'a aruncat afară încă mai frumos ca cum fusese mai înainte.

Zgripțura nu scia cum sĕ-i mulțuméscă Fiiului-oii pentru binele ce 'i l'a făcut, c'a omorît bălaurul. Ea îl întrébă:

— Cu ce bine sĕ-țĭ rĕsplătesc eu bunătatea ta?, căcĭ bălaurul acesta de vr'o ḑece anĭ încóce în fiă-care an mi-a mâncat puiiĭ. Și mi-ar fi mâncat și pe aceștia, décă n'ai fi fost tu, ca sĕ-i scapĭ. Spune-mĭ déră ce bine sĕ fac și eu pentru tine?

— Nimic alta nu-țĭ cer, decât sĕ mĕ ridicĭ pe terânul pămĕntesc.

— Mare cerere îmĭ facĭ, căcĭ e mult până acolo și nu sciu cum te voiu putea duce.

Dér cu tótă téma tot am sĕ te duc. Vom lua cu noi vr'o ḑece măjĭ de carne pentru merinde, ce cred că-mĭ va ajunge. Tu vei sta pe spatele mele și-mĭ vei aruncă în gură câte-o bugată de carne de câte-orĭ voiu arunca capul îndĕrĕt și așa vom tot merge până ce vom ajunge sus.

Invoiala s'a făcut și zgripțura, îndată ce s'au făcut tóte pregătirile, a luat'o la drum. Când era aprópe sĕ-l urce pe têrmurile pămĕntului s'a isprăvit carnea. Ea îșĭ întórce capul și-i ḑice:

— Mai aruncă-mĭ o bucățică de carne în gură, că atât sunt de sfârșită de nu-mĭ mai pot mișca aripile.

Fiiul-oii ce sĕ facă, sĕ-i dea carne de unde n'avea? A scos paloșul și și-a tăiat pulpa piciorului de i-a aruncat'o în gura zgripțurei. Când a înghițit zgripțura și acéstă bucățică și-a mai câștigat atâta putere, ca sĕ-l pótă duce până sus. Când au ajuns sus s'au pus la odihnă, căcĭ erau obosițĭ de atâta cale. Zgripțura îl întrébă pe Fiiul-oii, că de unde a păstrat acésta din urmă bucățică de carne, căcĭ i-s'a părut prea dulce. Fiiul-oii îi arată atuncĭ piciorul și zgripțura, cum îl vede sângerând, face odată — hă! — din gură și-i aruncă carnea înghițită. Fiiul-oii îșĭ așéḑă carnea la loc pe pulpă și îndată ce i-o netedesce zgripțura cu ciocul i-se vindeca de nicĭ nu i-se mai cunoscea locul pe unde a fost tăiat.

Nu departe de ei păscea o turmă de vacĭ și alta de oi. Fiiul-oii întrébă pe păzitorĭ; că ale cui turme sunt acestea? Și mult sĕ minunéză când află rĕspunsul, că sunt ale lui Sfărâmă-Pétră și ale lui Strĕmbă-Lemne, căcĭ el nu sĕ aștepta, ca sĕ-l aducă zgripțura chiar în aceste locurĭ în carĭ și el doria. El de bucuriă a ucis o vacă și câte-va oi de a ospĕtat'o pe zgripțura, ér

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 6 Noemvre st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	50
"	Grâu mijlociu . .	5	30
"	Grâu mai slab . .	5	10
"	Grâu mestecat . .	3	50
"	Sĕcară frumósă . .	3	70
"	Sĕcară mijlociă . .	3	50
"	Orz frumos . . .	3	40
"	Orz mijlociu . . .	3	20
"	Ovĕs frumos . . .	2	40
"	Ovĕs mijlociu . .	2	10
"	Cucuruz	3	30
"	Mălaiu	4	—
"	Mazăre	6	50
"	Linte	13	—
"	Fasole	6	30
"	Sĕmênță de in . .	8	—
"	Sĕmênță de cânepă .	5	—
"	Cartofi	—	75
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	44
"	Carne de porc . . .	—	49
"	Carne de berbece . .	—	28
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	–
"	Sĕu de vită topit	32	—

Têrgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 25 Octomvre de 6569 capete, la 26 Oct. au intrat 102 capete și au eșit 443 capete rĕmânênd la 27 Oct. un numĕr de 6228 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. pănă la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela $54^1/_2$ cr., pănă la 56.— cr., de mijloc dela —.— cr. pănă la —.— cr. ușóră dela —.— cr. pănă la —.— cr.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 3 Noemvre n. 1896.

Seminț e	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	81	7.95	8.--
Grâu dela Tisa	81	.—	.—
Grâu de Pesta	81	8.05	8.10
Grâu de Alba-regala	81	8.—	8.05
Grâu de Bácska	81	8.05	8 15
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Seminț e vechĭ ori noue	soiul	Qalitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70–72	6.70	6.75
Orz	nutreț	60–62	4.—	4 30
Orz	de vinars	62.64	5.10	5.90
Orz	de bere	64.66	6.50	8.—
Ovĕs		39.41	5.45	6.—
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

Productediv. (Prețul pe 100 chilograme.)	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	44.—	48.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățenă	—.—	—.—
"	roșia	38.—	42.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	57.—	59.—
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	52.—	52.50
"	afumată	57.—	58 —
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	13.50	14.75
"	din Serbia în sacĭ	13.50	13.50
Lictar	slavon nou	17.—	17.25
"	bănătenesc	15.—	15.25
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

„ANKER"

Societate de asigurare și rente.

Direcția:	Representanța generală pentru Ungaria:
Wien, I., Hoher Markt II.	Budapest, VI., Deákplatz 6.
„Anker-Hof".	„Anker-udvar".

în casele proprii ale societății.

Averea societății: 110 milióne coróne.
Starea asiguranților: 460 milióne coróne.
Plătit pănă acuma: 192 milióne coróne.

Polițe incontestabile. Condiții culante. Pentru cei obligațĭ la miliția asigurare de resbel fără plată. Participanților câștigurĭ marĭ. Asigurărĭ de copiĭ favorabile.

Cu prospecte și informații servesc representanții pentru Brașov și giur.

S. HAAS & FII,
șirul Florilor Nr. 14.

1097,3—6

restul i-l'a pus de merinde sĕ aibă pănă va ajunge érăși la puii ei.

Fiiul-oii, după ce sĕ desparte de zgripțoră o ie și el spre casa, unde-i erau tovarĕșii. Ajungênd aicĭ nu întrà de-odată în casă, ci trece pe nesimțite în bucătăria din curte și mult sĕ bucură, aflând pe fata ce și-o alesese el stând numai singură. Ea încă nu-ș mai încăpea în pele de bucuriă, vĕdêndu-șĭ pe soțul dorit. Fiiul-oii o întrébă despre multe de tóte, și tare sĕ mâhnesce când aude, că soții lui s'au făcut domnĭ peste tóte, ér' pe ea a aruncat'o în acéstă casă făcêndu-o slujnica lor și a soțiilor lor. El sĕ scólă nĕcăjit și trece fără veste în casă peste soții lui. Aceștia, când îl vĕd, rĕmân înmărmurițĭ de frică. El le grăesce nĕcajit:

— Da bine mĕi fraților! Ce fel de soțĭ credincioșĭ mi-ațĭ fost voi mie? Nu v'a fost vouĕ destul cu aceea, că voi în loc de mulțumită ațĭ credut sĕ-mĭ rĕpunețĭ capul? Și acum voi nu numai că v'ațĭ făcut domnĭ peste averile câștigate de mine, dér v'ațĭ făcut domnĭ și peste mirésa mea, făcêndu-o slujnica vóstră! — Ast-fel de ómenĭ e pĕcat, ca sĕ mai trăéscă în lume. Jos déră cu capetele vóstre! și scoțêndu-șĭ paloșul îi sdrobì pe amêndoi.

Fiiul-oii a rĕmas d'aci încolo singur domn peste tóte averile smeilor. El cu celelalte fete nu sĕ purta tirănesce, ci ca un frate bun. Mult n'a mai petrecut prin aceste pustietățĭ, ci ridicându-sĕ s'a dus de le-a aședat pe fiă-care pe la părinții lor, dăruind fiă-căreia palatele, ce le-a avut pe terânul smeilor. Pe mirésa lui încă a dus'o la împĕratul *Alb* din țéra Furnicilor. Aicĭ și-a ales un loc plăcut pentru aședarea palatului celui de aur și după ce a pus mĕrul cel de aur jos, a plesnit odată din biciul smeului și s'a făcut un palat de par'că era mai frumos cum era în țéra smeilor. La vr'o câte-va dile s'a cununat cu mirésa lui și au făcut o nuntă cum nu s'a mai dovedit alta în lume. Am fost și eu la nunta lor, căcĭ de n'aș fi fost nu v'aș fi putut spune câte vi le-am spus. — Am adus d'acolo și un coș de prune uscate, ca sĕ lĕ arunc în cele gurĭ căscate.

(Audită din gura moșului Nicolai Ghiorghiță, mocan din Săcele)

de *Domețiu Dogar.*

De vêndare

fên pentru economii de oi.

Se oferă pentru cumpĕrare **șépte clăi de fên** aflătóre în Poiana Brașovului. Oile pot fi ținute peste érnă la locul unde sĕ află și fênul. Cumpĕrarea sĕ póte face în condițiunĭ fórte favorabile.

Pentru informații a sĕ adresa la proprietarul D-l **Ioan Stinghe** în Brașov (Scheiu) Strada Tocile Nr. 32 (vecinătatea a 4-a).

Vêndare en gros altoi de cireșĭ și vișinĭ.

Deja gata spre vêndare 80,000 cireșĭ, 50,000 vișinĭ.

Prețul altoilor de cireșĭ: cei 160—200—240 centimetri înalțĭ, rădĕcina tare, trainicĭ, de 1—2 anĭ, altoiul după mărime dela **20** pănă la **40 cr.**

Prețul altoilor de vișinĭ: cei de 1—2—3—4 anĭ rădĕcinĭ tarĭ, fórte bine desvoltațĭ, altoiul după trăinicie dela **20** pănă la **50 cr.**

Prețurile en gros 100 bucățĭ altoi de 40 cr. de una séu mai multe specii fl. 38 suta.
" " " 250 " " " 40 " " " " " " " " 36 "
" " " 500 " " " 40 " " " " " " " " 34 "
" " " 1000 " " " 40 " " " " " " " " 32 "
" " " 5000 " " " 40 " " " " " " " " 30 "

Altoi de vișinĭ de 4—5 anĭ 100 buc. 48 fl., la cumpĕrarea de 250 bucățĭ 45 fl., 500 bucățĭ 44 fl. suta. Am mare provisie din următórele specii de cireșĭ: **Germesdorf: marĭ negre, văratice** din luna lui Maiu; **Badacsonyi: marĭ, Impĕratul Francisc rumene**, etc. etc. Mare provisie de vișinĭ: **Vișinĭ spaniolĭ roșii, Pandi Kora Hortensia, regina Hortensia, Eugenia, Călugărițe Oigmesi** etc. etc.

Afară de cireșĭ și vișinĭ sĕ vinde și **perĭ, merĭ, prunĭ, caișĭ** și **persecĭ, căpșunĭ** și **fragĭ**. Altoii a fost cultivațĭ în pământ bun, humos și de aceea au rădăcinĭ desvoltate, se aclimatiséză lesne, sănătoșĭ, durabilĭ și se vênd și ieftin.

Afară de sus amintitele specii sĕ vinde și neoltoite: *perĭ, merĭ, merĭ paradis, prunĭ de bistriță, duranez, Prunus Myrobolana, Saint Joulien, mandule, persecĭ galbenĭ, cireșĭ, vișinĭ negri*, a căror preț după grosime **1000** bucățĭ dela **5 fl. 85 cr. pănă la 19 fl. 80 cr.**

Școla de pomĭ a lui **UNGHVARI LASZLÓ din Czegléd** are o intindere de 140 jugere. Cuprinde 1.100,000 altoi nobilĭ și 15.000 000 selbaticĭ și ocupă locul prim din grădinile cu școlă de pomĭ de pe rotogolul pămêntului. Firma **Unghvári László** au făcut în decursul anului un mare progres, pentru timp de secetă, au întrodus fântânĭ artesice. Sau plantat în tómna și primăvara trecută 4000 de pomișorĭ. În fapt au început a cultiva și florĭ cum și trandafirĭ. — După mórtea fericitului Domnul *Bereczki Máté* au devenit posesorul proprietăți din Mező-Kovácsház și Kun-ágota. Firma au înființat și în *Kecskemet* o școlă mare de pomărit în o întindere mare de 449 jugere, care va avé viitor și c. l.

! Poftiți a cere cartea cu prețuți !

15 bucăți fl. 5.75

15 bucăți fl. 5.75

ADEVĔR!

Neintrecută și în lumea întrégă au făcut mare sensație

Collecția-Austria,

care constă din 15 bucăți bijuterii (**arginterii**) **splendide,**

numai pentru 5 fl. 75 cr.

un ciasornic Remontoir de aur fason, pentru busunar.

Regulat punctual (pe 36 óre), mechanism de precisiune și cu placă emailată. Capacurile ciselate frumos, sunt lucrate din aur numit fason, care nu se distinge de aur curat și nu-șĭ perde lustrul. — Pentru mersul regulat al sus numitelor ciasornice, **dau în scris o garanție de 3 anĭ.**

1 lanț fin de aur imitat, panțer,	1 ac fin pentru cravate,
2 nasturĭ de mangete imitat de aur,	1 etui pentru ciasornicul de aur fason,
1 broșe frumos pentru dame,	1 oglindă de busunar, în ramă,
3 nasturĭ de camașe imitat de aur,	1 ac de bluse aur fason,
1 nastur patent pentru guler,	2 inele, imitat de aur cu brilante simile și rubine.

Tóte aceste **15 obiecte** splendide de bijuterie împreună **cu ciasornicul de aur** fason **costă numai** . | fl. 5.75

Trimitere cu rambursă. — La cas de neconveniență se restitue banii.

1083,6—6

Firma de ciasornice:

ALFRED FISCHER, Viena, I Adlergasse Nr. 12.

Nicĭ o Damă se nu neglige de a-şi procura COLECŢIUNI DE MOSTRE

complet arangiate,

care se trimet franco, conţinênd

un asortiment bogat de

stofe de lână

negre şi colorate,

Catifele, Mătăsăriĭ

şi Velvets englesesc.

Barchent, Flanele de spălat

sadea şi cu desemnurĭ,

Stofe de postav, pentru CONFECŢIONARE de

Pardesiurĭ de Dame şi Bărbaţĭ

Pânzărie de in şi mărfurĭ de bumbac,

Pânzăturĭ, albiturĭ de pat, Basmale etc. etc.

Au apărut din nou.

JURNALELE nóstre de MODĂ,

carĭ se trimit On. clientelă **gratis** şi **franco** şi conţin:

desemnurĭ originale, pentru novităţĭ de **Pălăriĭ de Dame,**

Confection, Toilette, Blouse, Inpletiturĭ şi blane.

Haine de bărbaţĭ şi de copiĭ. Albiturĭ de bărbaţĭ, dame şi copiĭ.

Perdele, Portiere, Covóre de salon şi podinĭ, Coperte de pat, Pânzăturĭ,

Veṡmințe cusute de flanel şi de Plüsch, pentru vojage etc. etc.

Grand Magasin „AU PRIX FIXE“

BRÜDER HIRSCH & C-o., nur WIEN I., Graben Nr. 15.

NB. Pentru executare promptă şi solidă a comandelor garantéză firma nóstră, deja recunoscută ca reală.

O specialitate naturală nepreţuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA“ de Bodok,

care după experienţele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace şi plăcută, mai ales: **la conturbărĭ de mistuire. maladiele stomacului, a rînichilor, a beşicii udului** şi **ale organelor respiratóre** etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară şi prin conţinutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust şi efect prea plăcut şi binefăcĕtor — va îndeplinì chiar şi pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU **în Braşov:** strada Căldărarilor Nr. 68, în **Sibiiu, Sighişóra** şi în **Alba-Julia:** la D-l I. B. Misselbacher sen., în **Cluj:** la Segesváry és társai, în **Deva:** la Balog Gyula, în **Oreştie:** la Németh János.

Cu tótă stima:

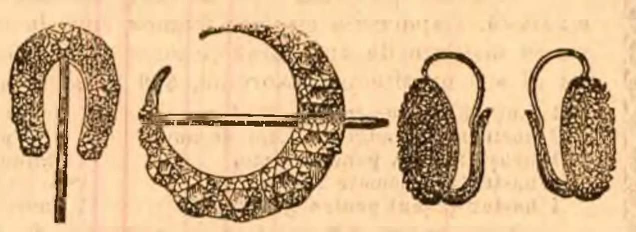
1025,33—100 Administraţiunea isvorului

„**MATILDA.**“

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). **Bodok.** (Transilvania).

Imitaţiĭ de Diamanturĭ parisiene,

legate în aur şi argint veritabil.

Intrece tóte imitaţiile de pănă acum în lucire, **ace de broş, cercei, inele, nasturĭ colliere,** podóbe de pĕr, pentru teatru, balurĭ, soarele.

Zur Brillanten-Königin,

1091 4—6 **WIEN, Adlergasse Nr. 3.**

Catalóge ilustrate cu preţurĭ, se trimit gratis şi franco.

Marea bancrută!

New-York şi Londra n'au lăsat necruţat nicĭ continentul europén şi marea fabrică de argintăriă s'a vĕdut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit in schimbul unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare orĭ cui, fiă bogat, orĭ sărac, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** şi adecă:

6 cuţite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,
6 furculiţe de argint patent american dintr'o bucată,
6 lingurĭ de argint patent american,
12 linguriţe de argint pentru cafea patent american.
1 lingură de argint pentru supă patent american,
1 lingurĭţă de argint pentru lapte patent american,
2 ciocănele de argint pentru spart ouĕ, patent american,
6 cescĭ Victoria englezescĭ,
2 candelabre de masă,
1 strecurătóre pentru céiŭ,
1 zaharniţă,

44 bucăţĭ la un loc fl. 6.60.

Tóte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 şi acum se pot cumpĕra pe preţul bagatel de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal alb, care îşĭ păstrézǎ coórea argintului 25 de anĭ, despre ceea ce se garantéză

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e şarlatanie,** mĕ simt îndatorat în public, că orĭ cine, căruia nu-ĭ convine marfa îĭ trimet banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de aşĭ procura acéstă garnitură pompósă, care cu deosebire se potrivesce pentru

cadourĭ de crăciun şi anul nou,

dar de nuntă şi în orĭ ce gospodăriă.

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s

Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent Silber-waarenfabriken.

Telephon, Nr. 7114. **WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/b.**

Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curăţit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca: AMERIK PATENT

Estras din scrisorile de recunoscinţă.

Sunt forte mulţămit cu trimiterea garniturei, şi sĕ'mĭ mai trimiţĭ încă o garnitură de 44 bucăţĭ de argint patent american cu rambursă. Bozovics, comit. Krassó Szörény 18/7. 1896.

Keresztes Sándor, fisolgăbirău.

Pilis, 24 Aug. 1896. Comit. Pesta.

Cu garnitura sunt forte mulţumit. Vĕ rog a trimite şi cumnatei mele Baronesa Nyári născ. de Somogyi în Szanto, trei garniturĭ.

Baron Iulius Nyári.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.